

Promemoria med förslag till förordning om stöd för undsättning och omstrukturering av vissa kommu- nala bostadsföretag

I denna promemoria lämnas förslag till förordning om stöd för undsättning och omstrukturering av vissa kommunala bostadsföretag.

Förordningen omfattas av bestämmelserna om statligt stöd i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (artiklarna 107–108). Det innebär att förordningen måste anmälas till och godkännas av Europeiska kommissionen innan ett stöd kan lämnas i enlighet med förordningen. Innehållet i promemorian utgör ett underlag för en sådan anmälan.

Innehållsförteckning

1	Förslag till förordning om stöd för undsättning och omstrukturering av vissa kommunala bostadsföretag	3
2	Ärendet.....	6
3	EU:s statsstödsregler	6
4	Allmänt om förslaget	7
5	Anmälan till kommissionen	8
5.1	Stöd till företag i svårigheter	8
5.2	Stödets förenlighet med den inre marknaden	8
5.2.1	Inledning.....	8
5.2.2	Allmänt om den anmälda stödordningen.....	9
5.2.3	Bedömning av stödordningens förenlighet med den inre marknaden	11
6	Förhållandet mellan förordningen om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad och förslaget till förordning	15
7	Författningskommentar	15
8	Bilaga 1, kommissionens meddelande om riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C149/01).....	23

1 Förslag till förordning om stöd för undsättning och omstrukturering av vissa kommunala bostadsföretag

Regeringen föreskriver följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om tillämpning av Europeiska kommissionens beslut C (2019) 0000 av den dd.mm. 2019 angående statligt stöd SA.0000 (2019/N) – Sverige – stöd för undsättning, tillfällig omstrukturering och omstrukturering av kommunala bostadsföretag i svårigheter i kommuner med svag bostadsmarknad.

2 § Denna förordning är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

3 § I denna förordning har uttrycken *kommunala bostadsföretag* och *svag bostadsmarknad* den betydelse som anges i 3 § förordningen (2018:111) om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad. Med *riktlinjerna* avses Europeiska kommissionens meddelande Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C 249/01) och med *företag i svårigheter* avses ett företag i svårigheter enligt punkt 20 i riktlinjerna.

Förutsättningar för att få bevilja stöd

Generella förutsättningar för stöd

4 § En kommun får bevilja ett kommunalt bostadsföretag stöd för undsättning, tillfällig omstrukturering eller omstrukturering med hänvisning till denna förordning om företaget

1. omfattas av definitionen av små eller medelstora företag i kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2003/361/EG).

2. är ett företag i svårigheter, och

3. bedriver verksamhet på en svag bostadsmarknad.

Trots kravet i första stycket 1 får stöd beviljas även om offentliga organ kontrollerar minst 25 procent av kapitalet eller rösterna.

Ett stöd enligt första stycket får inte överstiga ett belopp som, tillsammans med andra statliga stöd som beviljas företaget, motsvarar tio miljoner euro.

5 § Ett stöd för undsättning, tillfällig omstrukturering eller omstrukturering får inte beviljas ett kommunalt bostadsföretag som under den senaste tioårsperioden fått stöd för undsättning eller tillfällig omstrukturering. Om företaget fått stöd för omstrukturering får ett nytt stöd inte beviljas inom tio år från den senaste tidpunkt då omstruktureringensperioden löpte ut eller omstruktureringsplanen upphörde.

Förbudet i första stycket gäller inte

1. ett sådant stöd för tillfällig omstrukturering eller omstrukturering som följer efter ett stöd för undsättning och som är en del av en enda omstrukturering,

2. om ett tidigare beviljat stöd för undsättning eller tillfällig omstrukturering inte följts av ett stöd för omstrukturering eftersom

a) behovet av stöd uppstår efter minst fem år på grund av oförutsebara omständigheter som ligger utanför företagets kontroll, och

b) det rimligen kunde ha antagits att företaget skulle bli lönsamt på lång sikt när stödet beviljades, eller

3. om det finns särskilda skäl på grund av oförutsebara omständigheter som ligger utanför företagets kontroll.

Stöd för undsättning

6 § Ett stöd för undsättning får beviljas med hänvisning till denna förordning om

1. stödet utgör ett lån som ska återbetalas eller en garanti som ska upphöra inom sex månader från den första utbetalningen,

2. den ersättning som det kommunala bostadsföretaget ska betala för stödet överensstämmer med punkt 56 i riktlinjerna, och

3. kommunen, inom sex månader från beslutet att bevilja stöd, godkänner den förenklade omstruktureringsplan eller den omstruktureringsplan som företaget lämnat in till kommunen.

Ett stöd för undsättning får inte vara större än det belopp som behövs för att företaget ska kunna fortsätta med sin verksamhet under sex månader från det att stödet genomförs.

Stöd för tillfällig omstrukturering

7 § Ett stöd för tillfällig omstrukturering får beviljas med hänvisning till denna förordning om

1. det kommunala bostadsföretaget åtar sig att följa den förenklade omstruktureringsplan som godkänts av kommunen,

2. stödet utgör ett lån som ska återbetalas eller en garanti som ska upphöra inom 18 månader från det att stödet för undsättning enligt 6 § har genomförts, och

3. den ersättning som företaget ska betala för stödet överensstämmer med punkt 116 i riktlinjerna.

Ett stöd för tillfällig omstrukturering får inte vara större än det belopp som behövs för att företaget ska kunna bedriva sin verksamhet under en period av 18 månader från det att stödet för undsättning enligt 6 § genomfördes. Om det finns behov av omstruktureringsstöd ska kommunen innan perioden löper ut godkänna den omstruktureringsplan som företaget lämnat till kommunen.

Stöd för omstrukturering

8 § Ett stöd för omstrukturering får beviljas med hänvisning till denna förordning om det kommunala bostadsföretaget åtar sig att

1. följa den omstruktureringsplan som godkänts av kommunen enligt 6 § första stycket 3 eller 7 § andra stycket, och

2. om planen inte följs, återbetala det stöd som beviljats.

Omstruktureringsplaner

9 § En förenklad omstruktureringsplan ska innehålla uppgifter om de åtgärder som företaget ska vidta för att återställa sin långsiktiga lönsamhet utan ytterligare statligt stöd.

En omstruktureringsplan ska dessutom innehålla

1. de uppgifter som följer av punkterna 1–9 och 11 i bilaga II till riktlinjerna,
2. uppgift om hur företaget avser att anpassa sitt bostadsbestånd för att främja företagets långsiktiga lönsamhet utan att konkurrensen på marknaden snedvrids, och
3. uppgift om vid vilken tidpunkt de åtgärder som omstruktureringen omfattar ska vara slutförda.

Hinder mot att betala ut stöd

10 § Ett stöd med hänvisning till denna förordning får inte betalas ut till ett kommunalt bostadsföretag som är föremål för betalningskrav på grund av ett beslut av Europeiska kommissionen som förklarar att ett stöd beviljat av en svensk stödgivare är olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Offentliggörande och rapportering

11 § Bestämmelser om offentliggörande och rapportering finns i 12 a § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och i förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

Denna förordning träder i kraft den dd.mm.åå.

2 Ärendet

Regeringen beslutade den 13 juni 2013 att uppdra åt en särskild utredare att utreda de EU-rättsliga förutsättningarna för kommunal bostadspolitik (dir. 2013:68). Utredningen, som antog namnet EU & kommunernas bostadspolitik, redovisade i juni 2015 betänkandet EU och kommunernas bostadspolitik (SOU 2015:58). Betänkandet har remissbehandlats. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2019/01129/BB).

Den 22 februari 2018 beslutade regeringen om förordningen (2018:111) om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad. Genom förordningen upphävdes förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet.

I denna promemoria lämnas förslag till förordning om stöd för undsättning och omstrukturering av vissa kommunala bostadsföretag. Förslaget till förordning kompletterar förordningen om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad.

Till denna promemoria fogas som *bilaga 1* kommissionens meddelande om riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C149/01).

3 EU:s statsstödsregler

EU:s statsstödsregler är ett omfattande regelverk som gäller för all offentlig verksamhet när den påverkar marknaden genom stöd till företag. De grundläggande bestämmelserna finns i artiklarna 106–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Artikel 107.1 i EUF-fördraget innehåller ett förbud mot statligt stöd. Förbudet innebär att det allmänna (t.ex. stat eller kommun) inte får stödja vissa företag eller viss produktion på ett sätt som hotar att snedvrیدا konkurrensen och påverka handeln mellan EU:s medlemsstater. Ett sådant stöd anses oförenligt med den inre marknaden.

Kommissionen får, efter anmälan från en medlemsstat, godkänna ett stöd som annars skulle vara förbjudet. I artikel 107.3 c i EUF-fördraget anges att det kan anses förenligt med den inre marknaden att ge stöd för att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. De närmare villkoren för att kommissionen ska godkänna ett stöd finns i ett antal riktlinjer som kommissionen meddelat. Ett exempel på riktlinjer är kommissionens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter.

Det finns vissa undantag från förbudet att stödja företag utan att först inhämta kommissionens godkännande. Undantagen finns i särskilda kommissionsförordningar och beslut. Ett exempel är kommissionens beslut av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (2012/21/EU). Förutsättningarna för att ge stöd enligt dessa undantag behandlas inte i denna promemoria.

För en närmare beskrivning av EU:s statsstödsregler hänvisas till propositionerna Olagligt statsstöd (prop. 2012/13:84 s. 10–23) och Ändringar i lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler (prop. 2015/16:156 s. 7–13). En utförlig beskrivning av statsstödsreglerna och deras betydelse för bostadsområdet finns i betänkandet EU och kommunernas bostadspolitik (SOU 2015:58).

4 Allmänt om förslaget

I förslaget regleras villkoren för att en kommun, i enlighet med kommissionens beslut, ska få lämna stöd till sitt eget bostadsföretag för undsättning eller omstrukturering. För att lämna stöd krävs i dag en anmälan till, och kommissionens godkännande, i det enskilda fallet. Genom förslaget till förordning kan kommunen i stället tillämpa förordningens bestämmelser direkt utan att behöva gå igenom anmälningsförfarandet hos kommissionen, givet att kommissionen godkänner förordningen. Det ska understrykas att förordningen inte hindrar en kommun från att på egen hand anmäla sina planer på att lämna stöd till sitt bostadsföretag till kommissionen för godkännande. Av 12 § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler framgår att kommunen är skyldig att lämna upplysningar till regeringen innan en sådan anmälan görs.

Förslaget till förordning är utformat med ledning av kommissionens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C149/01). På vissa punkter avviker dock förslaget från riktlinjerna. Avvikelserna har sin grund i att det kommunala bostadsföretaget direkt eller indirekt ägs av den kommun som avser att ge stöd till företaget. Riktlinjerna tar sin utgångspunkt i att företaget som ska undsättas eller omstruktureras är privatägt, varför det bl.a. finns krav på eget bidrag från ägarna för att ett stöd ska kunna ges. Så är naturligtvis inte fallet med kommunalt ägda företag. Något sådant krav kan därför inte ställas.

Normalt sett brukar stödgivning av det här slaget vara en uppgift för en stödgivare, t.ex. en nationell myndighet, som också pekats ut i förordningen. Av utkastet till förordning framgår att stödgivaren är en kommun, inte vilken kommun, som ska kunna lämna stöd i enlighet med kommissionens beslut. Stödgivaren är alltså inte identifierad på förhand. Det förhållandet kan väcka frågor om hur stödgivningen ska kunna kontrolleras.

Eftersom utkastet till förordning avviker från kommissionens riktlinjer kan det inte uteslutas att kommissionen kommer att ha synpunkter på förordningens utformning. Synpunkterna kan leda till vissa justeringar för att möta kommissionens krav. Sådana krav kan exempelvis vara någon form av kontroll i syfte att säkerställa att kommunernas stödgivning håller sig inom de ramar som förutsätts i kommissionens beslut att godkänna stödet. Det kan också vara fråga om särskilda rapporteringskrav för kommunerna. Om krav av sistnämnda slag ställs kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela närmare föreskrifter om rapporterings-skyldigheten (12 a § lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler).

5 Anmälan till kommissionen

5.1 Stöd till företag i svårigheter

Anmälan till kommissionen gäller en förordning som kommuner ska kunna tillämpa för att stödja sina bostadsföretag som hamnat i ekonomiska svårigheter. De stöd som ges med hänvisning till förordningen kommer att finansieras med kommunala medel eller med bidrag enligt förordningen (2018:111) om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad. Stödet ger företagen en fördel som det annars inte skulle ha fått på marknaden. I den utsträckning det finns någon konkurrens på den aktuella bostadsmarknaden, stärker stöden mottagarnas ställning i förhållande till deras konkurrenter i Sverige och i andra medlemsstater. Av det skälet får stöd som ges med hänvisning till förordningen anses snedvrída konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstater på ett sådant sätt som innebär att åtgärderna utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget. En förordning som ger möjlighet att ge stöd till kommunala bostadsföretag i svårigheter måste därför anmälas till och godkännas av kommissionen innan det kan genomföras.

5.2 Stödets förenlighet med den inre marknaden

5.2.1 Inledning

I regeringsformen föreskrivs att det allmänna ska trygga rätten till bostad och verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa (1 kap. 2 §). På bostadsområdet har Sveriges kommuner ett särskilt ansvar. Varje kommun ska ta fram riktlinjer för planeringen av bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet med planeringen är att skapa förutsättningar för att alla i kommunen ska leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska bl.a. innehålla uppgift

om vilka insatser kommunen planerar för att nå uppsatta mål. Bestämmelser om kommunens bostadsförsörjningsansvar finns i lagen (2000:1383) om kommunens bostadsförsörjningsansvar.

Så gott som samtliga svenska kommuner bidrar till sitt bostadsförsörjningsansvar genom att tillhandahålla bostäder i egna bostadsföretag. I många kommuner är emellertid den långsiktiga demografiska utvecklingen sådan att befolkningen minskar och genomsnittsåldern ökar. Den demografiska utvecklingen kan därför i dessa kommuner leda till att bostadsföretagen får svårt att hyra ut sina bostäder. Det uppstår även ofta ett behov av att anpassa delar av det ägda beståndet efter de förändrade behoven hos kommuninvånarna. Den demografiska utvecklingen sätter på så vis ekonomisk press på företagen. Om företagen på dessa marknader hamnar på obestånd finns det en betydande risk att de måste avvecklas. Möjligheten att finna en privat långsiktig investerare som vill ta över det kommunala bostadsföretaget eller dess bostadsbestånd, och därmed bidra till att kommunen uppfyller sitt ansvar för bostadsförsörjningen, saknas normalt till följd av långsiktigt vikande efterfrågan. Ett tillskott av kapital från kommunen i kombination med åtgärder för att minska eller anpassa det ägda bostadsbeståndet är därför ofta den enda lösningen för att de boende ska kunna bo kvar på orten.

Den nationella rättsliga grunden för stödet kommer att vara förordningen (2019:000) om stöd för undsättning eller omstrukturering av vissa kommunala bostadsföretag. Förordningen benämns fortsättningsvis stödordningen. Stödordningen beslutas först när den godkänts av kommissionen. Artikel 107.3 c i EUF-fördraget tillsammans med kommissionens meddelande om riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C149/01), nedan kallad riktlinjerna, utgör den rättsliga grunden för kommissionens bedömning av stödordningens förenlighet med den inre marknaden.

5.2.2 Allmänt om den anmälda stödordningen

Stödordningens syfte

Det övergripande syftet med stödordningen är att undvika de sociala problem som följer av att ett kommunalt bostadsföretag lämnar marknaden. Med stödordningen som grund ska de kommuner som äger kommunala bostadsföretag kunna undsätta eller omstrukturera sina bostadsföretag som på grund av förändrade demografiska förutsättningar, t.ex. vikande arbetsmarknad eller åldrande befolkning, har kommit på obestånd.

Mottagare av stödet

Enligt stödordningen är stödet begränsat till kommunala bostadsföretag i svårigheter i kommuner med svag bostadsmarknad (4 §). Mottagarna utgörs av ”mindre statsägda företag”, varför stöd bör kunna beviljas inom ramen för en stödordning (4 § första stycket 1, jfr punkt 13, not 11, och punkt 104 i riktlinjerna).

Med *kommunala bostadsföretag* avses enligt stödordningen företag i vilket en eller flera kommuner direkt eller indirekt har ett bestämmande inflytande, som huvudsakligen förvaltar fastigheter i vilka bostadslägenheter upplåts med hyresrätt och som inte bedrivs i förvaltningsform. Det finns ungefär 400 små och medelstora kommunala bostadsföretag som kan, förutsatt att de är i svårigheter och verksamma på en svag bostadsmarknad (se nedan), vara aktuella som mottagare av stöd.

Det är inte alla kommunala bostadsföretag i svårigheter som omfattas av stödordningen. Företaget måste också bedriva sin verksamhet i en kommun med en *svag bostadsmarknad*. En svag bostadsmarknad är en marknad där efterfrågan på bostäder påverkas påtagligt av en varaktigt vikande arbetsmarknad, en varaktigt minskande befolkning, en förändrad befolkningsstruktur eller låga inkomster hos kommuninvånarna. Enligt en studie utförd av analysföretaget Evidens (Evidens 2018) fanns det år 2017 82 kommunala bostadsföretag som var verksamma på svaga bostadsmarknader. Studiens definition av en svag bostadsmarknad är förvisso något striktare än stödordningens definition, men den ger ändå en indikation på hur många kommunala bostadsföretag som skulle kunna vara i behov av stöd framgent.

För att komma i fråga för stöd ska enligt stödordningen det kommunala bostadsföretaget vara ett *företag i svårigheter* i enlighet med den definition som finns i punkt 20 i riktlinjerna, dvs. ett företag som utan statligt (med staten avses även kommuner) ingripande nästan säkert skulle lägga ner sin verksamhet på kort eller medellång sikt. Såvitt här är av intresse anses enligt riktlinjerna ett företag vara i svårigheter om minst en av följande omständigheter är uppfyllda:

1. I fråga om aktiebolag, om mer än hälften av det tecknade aktiekapitalet har försvunnit på grund av ackumulerade förluster. Detta är fallet om avdrag för ackumulerade förluster från reserver (och andra element som vanligtvis betraktas som en del av företagets egna medel) leder till ett negativt sammanlagt belopp som överstiger hälften av det tecknade aktiekapitalet.
2. I fallet med ett företag där åtminstone några ägare har obegränsat ansvar för företagets skuld, om över hälften av det bokförda egna kapitalet har försvunnit på grund av ackumulerade förluster.
3. Om företaget är föremål för ett kollektivt insolvensförfarande eller uppfyller kriterierna i nationell lagstiftning för att försättas i kollektiv insolvens på sin fordringsägares begäran.

Uttrycken kommunala bostadsföretag och svag bostadsmarknad definieras i 3 § förordningen (2018:111) om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad.

Undsättningsstöd, tillfälligt omstruktureringsstöd eller omstruktureringsstöd

Enligt stödordningen kommer stödet att ta formen av ett undsättningsstöd, ett tillfälligt omstruktureringsstöd eller ett omstruktureringsstöd. De generella förutsättningarna för stöd regleras i 4 och 5 §§. Bestämmelser om de olika stödformerna finns i 6–9 §§.

Undsättningsstödet regleras i 6 §. Där anges att stödet utgörs av ett lån med återbetalningsskyldighet eller en garanti som ska upphöra inom sex

månader från den första utbetalningen. För undsättningsstödet gäller vidare att den ersättning som det kommunala bostadsföretaget ska betala för stödet dels överensstämmer med punkt 56 i riktlinjerna, dels att kommunen, inom sex månader från beslutet att lämna stöd, godkänner den förenklade omstruktureringsplan eller omstruktureringsplan som stödmottagaren lämnat in till kommunen. Vidare gäller att stödet för undsättning inte får vara större än det belopp som behövs för att stödmottagaren ska kunna fortsätta med sin verksamhet under sex månader.

Det *tillfälliga omstruktureringsstödet*, som regleras i 7 §, utgörs av ett lån eller en garanti. För stödet gäller att det kommunala bostadsföretaget ska åta sig att följa den förenklade omstruktureringsplan som stödmottagaren lämnat in till kommunen och som kommunen godkänt in om ramen för det tidigare lämnade undsättningsstödet. Ett tillfälligt omstruktureringsstöd får beviljas för en period om högst 18 månader med avdrag för närmast föregående period av undsättningsstöd. Om det finns behov av fortsatt stöd ska kommunen före utgången av denna period godkänna en omstruktureringsplan som stödmottagaren lämnat in till kommunen. Finns det däremot inget behov av ytterligare stöd ska det lån som lämnats återbetalas eller den garanti som ställts ut upphöra. Vidare ska den ersättning som stödmottagaren ska betala för det tillfälliga omstruktureringsstödet överensstämma med punkt 116 i riktlinjerna. Storleken på stödet ska begränsas till det belopp som behövs för att företaget ska kunna fortsätta med sin verksamhet i 18 månader och beräknas enligt formeln i bilaga 1 till riktlinjerna.

Stödordningen innehåller inte några särskilda bestämmelser om hur ett *omstruktureringsstöd* ska vara utformat. De krav som ställs i 8 § är att stödmottagaren ska åta sig dels att följa den omstruktureringsplan som kommunen godkänt i samband med undsättningsstödet eller det tillfälliga omstruktureringsstödet, dels att återbetala stödet om planen inte följs. Stödordningen ger den stödgivande kommunen möjlighet att utforma stödet på det sätt som bäst passar det kommunala bostadsföretaget för att det ska kunna bedriva sin verksamhet med långsiktig lönsamhet. Frågan om omstruktureringsplan och återställande av långsiktig lönsamhet behandlas nedan. Bestämmelser om omstruktureringsplaner finns i stödordningens 9 §.

5.2.3 Bedömning av stödordningens förenlighet med den inre marknaden

Mål av gemensamt intresse

I följande två avsnitt redovisas hur stödordningen främjar ett mål av gemensamt intresse (jfr punkt 43 i riktlinjerna).

Påvisande av sociala problem eller marknadsmisslyckande (punkterna 44 och 107 i riktlinjerna)

Som anges ovan syftar stödet till att omstrukturera kommunala bostadsföretag på svaga bostadsmarknader som på grund av förändrade demografiska förutsättningar har hamnat på obestånd. För dessa företag innebär ofta de förändrade demografiska förutsättningarna att efterfrågan minskar

och att de därför har svårt att hyra ut bostäderna i sitt bestånd. De kommunala bostadsföretag som verkar på svaga bostadsmarknader har därmed kostnader för förvaltning av bostäder som inte hyrs ut samtidigt som de ekonomiska förutsättningarna inte medger rivning eller omvandling till annan verksamhet.

De demografiska förändringarna leder till att befolkningsstrukturen ändras, ofta på ett sådant sätt att befolkningen totalt sett minskar och att andelen äldre i befolkningen ökar. Detta medför att inkomsterna och sysselsättningsgraden hos kommuninvånarna minskar. När befolkningen krymper minskar också efterfrågan på bostäder. Med hänsyn till att stödet enbart ska kunna lämnas till kommunala bostadsföretag i kommuner som bedriver verksamhet på svaga bostadsmarknader, vilka kännetecknas av vikande efterfrågan på bostäder, finns det anledning att betvivla att någon privat långsiktig investerare är villig att ta över företaget eller dess bostadsbestånd. Om det kommunala bostadsföretaget skulle gå i konkurs riskerar därmed hyresgästerna att förlora sin bostad och tvingas flytta. Det marknadsmisslyckande som uppstår till följd av vikande efterfrågan kan således antas leda till sociala problem om företaget måste lämna marknaden. Genom stödordningen säkerställs alltså att de som bor i bostäder som ägs av det kommunala bostadsföretaget kan bo kvar och inte tvingas flytta till en annan ort. De sociala problem som kan antas uppkomma om företaget lämnar marknaden förhindras därmed.

Omstruktureringsplan och återställande av långsiktig lönsamhet (punkterna 45–52 och 108 i riktlinjerna)

En förutsättning för att lämna ett tillfälligt omstruktureringsstöd eller ett omstruktureringsstöd enligt stödordningen är att kommunen godkänner en omstruktureringsplan som företaget tagit fram (6 § första stycket 3 och 7 § andra stycket).

Av planen ska det framgå hur stödet för omstrukturering kommer att främja företagets långsiktiga lönsamhet utan stöd. Lönsamheten ska återställas genom interna åtgärder som företaget ska vidta (9 §). Här är det fråga om åtgärder som typiskt sett består av rivning av en del av bostadsbeståndet, medan andra delar moderniseras för att bättre svara mot de boendes behov. Genom dessa åtgärder finns det förutsättningar för företaget att bedriva lönsam verksamhet, utan behov av ytterligare stöd. I stödordningen uttalas särskilt att stödet lämnas med villkoret att företaget genomför de åtgärder som anges i omstruktureringsplanen (7 § första stycket 1 och 8 § 1).

Det tillfälliga omstruktureringsstödet kräver att stödmottagaren lämnar in en förenklad omstruktureringsplan (6 § första stycket 3). Planen behöver inte vara lika detaljerad som anges i punkterna 47–52 i riktlinjerna, men ska minst innehålla en redogörelse för de åtgärder som stödmottagaren måste vidta för att återställa sin långsiktiga lönsamhet utan ytterligare statligt stöd.

Behov av statligt ingripande

Denna fråga behandlas i punkt 53 i riktlinjerna.

De företag som omfattas av stödordningen befinner sig på marknader där efterfrågan på hyresbostäder påverkas påtagligt av varaktigt vikande

arbetsmarknad, en varaktigt minskande befolkning, en förändrad befolkningsstruktur eller låga inkomster hos kommuninvånarna. Möjligheten för ett företag på en sådan marknad att öka sina intäkter för att täcka sina kostnader får därmed anses vara mycket begränsade. Vidare är det också osannolikt att företagets tillgångar helt eller delvis skulle kunna avyttras till en privat investerare som skulle vilja ta över hela eller delar av företaget eller dess bostadsbestånd. Det alternativa scenariot är att företaget, om stöd inte lämnas, kommer att få lämna marknaden med den risk för de sociala problem som beskrivits ovan.

Lämplighet

Denna fråga behandlas i punkterna 54–58 och 109–110 i riktlinjerna.

Eftersom stödet ska ge företagen förutsättningar att överleva långsiktigt med ett mindre och/eller bättre anpassat bostadsbestånd på en marknad där efterfrågan förväntas minska, är det en förstärkning av företagets soliditet som är aktuell. De undsättningsstöd i form av lån och garantier som kan komma att lämnas i avvaktan på att kostnaderna för omstruktureringsåtgärderna kan beräknas, och därmed behovet av kapitaltillskott, ska bedömas som en del av samma stöd. Undsättningsstödet får inte vara större än att företaget kan fortsätta bedriva sin verksamhet under den tid omstruktureringsplanen arbetas fram. Omstruktureringsplanen måste lämnas in till och godkännas av kommunen inom sex månader efter det att kommunen beslutat att lämna stöd. Undsättningsstödet får endast beviljas för en period om högst sex månader.

Det tillfälliga omstruktureringsstödet får beviljas för högst 18 månader, med avdrag för närmaste period av undsättningsstöd. Stödet får inte vara större än att företaget kan fortsätta med sin verksamhet under den tiden. Före utgången av den perioden måste företaget inkomma med en omstruktureringsplan, eller återbetala lånet eller låta garantin upphöra. Kommunen ska också senast sex månader efter den första utbetalningen, med avdrag för närmaste period av undsättningsstöd, godkänna en förenklad omstruktureringsplan.

Stimulansseffekt

Denna fråga behandlas i punkt 59 i riktlinjerna.

Den önskvärda effekten är att det fortsatt ska finnas ett utbud av hyresbostäder i den aktuella kommunen som är anpassat till kommuninvånarnas behov.

Stödets proportionalitet

Denna fråga behandlas i punkterna 60–69 och 111 i riktlinjerna.

Av stödordningen framgår att undsättningsstöd får lämnas för en tid av högst sex månader, att den ersättning som företaget ska betala ska överensstämma med punkt 56 i riktlinjerna och att stödet inte får vara större än det belopp som behövs för att företaget ska kunna fortsätta med sin verksamhet under den tid det tar att ta fram en omstruktureringsplan, dvs. högst sex månader (6 §). Villkoren för att lämna ett undsättningsstöd får därmed anses innebära att stödet är proportionellt. Detsamma gäller för det tillfälliga omstruktureringsstödet, som får beviljas för högst 18 månader, där

storleken på stödet måste överensstämma med punkt 116 i riktlinjerna (7 §).

När det gäller omstruktureringsstödet går det inte att bestämma stödets proportionalitet med ledning av hur mycket företaget respektive aktieägaren bidrar med till omstruktureringen eftersom det är kommunen som äger bostadsföretaget. Vägledande för att bedöma stödets storlek bör i stället vara den förväntade demografiska utvecklingen. Den avgör vilka åtgärder som behöver genomföras för att det omstrukturerade företaget ska kunna nå långsiktig lönsamhet, t.ex. rivning av hyresfastigheter eller anpassning av bostäder. Genom att företaget normalt sett är skyldigt att upphandla de åtgärder som ska genomföras, kommer stödets storlek att begränsas till ett minimum.

Negativa effekter

Denna fråga behandlas i punkterna 70–95, 112 och 113 i riktlinjerna.

För att stöd ska få lämnas enligt stödordningen gäller enligt 5 § som villkor att bostadsföretaget under den senaste tioårsperioden inte har tagit emot stöd för undsättning eller omstrukturering. De undantag som finns från denna regel är förenliga med punkt 112 b) – 112 d) i riktlinjerna och gäller

1. ett stöd för omstrukturering som följer efter ett stöd för undsättning som en del av en enda omstrukturering,
2. ett stöd för undsättning eller omstrukturering som beviljas efter fem år från det att företaget tidigare beviljats stöd för undsättning, som inte följts av ett stöd för omstrukturering, och det när stödet beviljades kunde antas att företaget skulle nå långsiktig lönsamhet samt behovet av stöd har uppkommit på grund av omständigheter som företaget inte kunde förutse och som ligger utanför företagets kontroll, eller
3. om det finns särskilda skäl på grund av omständigheter som ligger utanför företagets kontroll.

De negativa effekterna av att stöd lämnas enligt stödordningen begränsas också av att de företag som är mottagare av stödet endast får verka inom det geografiska område som deras respektive ägare, dvs. kommunen, ansvarar för enligt kommunallagen (2017:725). De negativa effekterna på konkurrensen av det aktuella företagets verksamhet är därmed begränsade till den lokala bostadsmarknaden. Ytterligare en begränsning av stödets negativa effekter är kravet i stödordningen att företaget ska kunna nå långsiktig lönsamhet utan att konkurrensen på marknaden snedvrids (9 § andra stycket 2). På så vis kommer inte stödmottagaren att kunna konkurrera med lägre hyror för att locka hyresgäster, eftersom ett sådant beteende skulle innebära att marknadsandelen ökar.

Stödordningen innehåller i 10 § en särskild bestämmelse som förhindrar att stöd betalas ut till företag som är föremål för betalningskrav på grund av ett beslut av kommissionen som förklarar att ett stöd beviljat av en svensk stödgivare är olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Öppenhet

Denna fråga behandlas i punkt 96 i riktlinjerna.

Skyldigheten enligt riktlinjerna att offentliggöra viss information säkerställs genom bestämmelserna i 12 a § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Av lagen framgår att den som genomför en stödåtgärd som godkänts av kommissionen är skyldig att lämna uppgifter för offentliggörande och rapportering av stödåtgärden samt att föra register över stödåtgärden i den omfattning som kommissionen bestämt. I förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler finns föreskrifter om uppgifts- och registerskyldigheten.

6 Förhållandet mellan förordningen om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad och förslaget till förordning

Förordningen (2018:111) om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad innehåller bestämmelser om statliga bidrag till kommuner för bl.a. stöd till kommunala bostadsföretag för undsättning och omstrukturering. Frågor om bidrag prövas av Boverket (10 §). Som förutsättning för bidrag gäller bl.a. att det aktuella företaget bedriver verksamhet på en svag bostadsmarknad och att stödet godkänts av kommissionen (4 §).

I utkastet till förordning regleras förutsättningarna för kommunen att få ge stöd för undsättning, tillfällig omstrukturering och omstrukturering till ett kommunalt bostadsföretag i svårigheter som verkar på en svag bostadsmarknad. Förutsättningarna ska spegla de krav som ställs i kommissionens riktlinjer och kommissionens beslut att godkänna stödgivningen. Om de krav för t.ex. undsättningsstöd som ställs i förordningen är uppfyllda finns det förutsättningar att ansöka om bidrag enligt statsbidragsförordningen. Utkastet till förordning innehåller alltså förutsättningarna för att få lämna stöd till ett kommunalt bostadsföretag, medan statsbidragsförordningen innehåller förutsättningarna för att kommunen ska få bidrag till stödet.

7 Författningskommentar

Förslaget till förordning om stöd för undsättning och omstrukturering av vissa kommunala bostadsföretag

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om tillämpning av Europeiska kommissionens beslut C (2019) 0000 av den dd.mm. 2019 angående statligt stöd SA.0000 (2019/N) – Sverige – stöd för undsättning, tillfällig omstrukturering och

omstrukturering av kommunala bostadsföretag i svårigheter i kommuner med svag bostadsmarknad.

En förutsättning för att bevilja stöd för undsättning, tillfällig omstrukturering eller omstrukturering är att stödet har godkänts av kommissionen. Ett sådant godkännande kan antingen ske för ett enskilt fall (individuellt stöd) eller i form av en stödordning. Med stödordning avses bl.a. en rättsakt där stöd kan beviljas ett eller flera företag för obestämd tid eller med obestämt belopp.

Utgångspunkten för förordningen är att kommissionen beslutat att stöd ska få lämnas till kommunala bostadsföretag i svårigheter i enlighet med de villkor som anges i förordningen. Villkoren för stöd finns i 4–9 §§. Det är alltså fråga om en stödordning som anmälts till och godkänts av kommissionen. Förordningen hindrar inte att en kommun på egen hand anmäler ett individuellt stöd till kommissionen för godkännande. Den kommunala självstyrelsen påverkas med andra ord inte av förordningen.

Det övergripande syftet med förordningen är att undvika de sociala problem som sannolikt kan följa av att det kommunala bostadsföretaget på en svag bostadsmarknad lämnar marknaden. Det är ett mål av gemensamt intresse enligt punkt 107 i kommissionens meddelande Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C 249/01).

2 § Denna förordning är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Förordningen är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen, dvs. regeringens restkompetens.

När det gäller kommuner framgår av 8 kap. 2 § första stycket 3 att föreskrifter som avser grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer och för den kommunala beskattningen samt kommunernas befogenheter i övrigt och deras åligganden ska meddelas i lag. Bestämmelserna i förordningen påverkar inte kommunernas möjlighet att organisera sin verksamhet eller formerna för hur den bedrivs. Föreskrifterna behöver således inte meddelas i lag.

3 § I denna förordning har uttrycken *kommunala bostadsföretag* och *svag bostadsmarknad* den betydelse som anges i 3 § förordningen (2018:111) om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad. Med *riktlinjerna* avses Europeiska kommissionens meddelande Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C 249/01) och med *företag i svårigheter* avses ett företag i svårigheter enligt punkt 20 i riktlinjerna.

Kommissionens beslut och därmed förordningens tillämpningsområde är enligt 1 § begränsat till kommunala bostadsföretag i svårigheter i kommuner med svag bostadsmarknad. För definition av uttrycken kommunala bostadsföretag och svag bostadsmarknad hänvisas till 3 § förordningen (2018:111) om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad. Företag i svårigheter definieras i punkt 20 i riktlinjerna.

I 3 § förordningen om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad anges att en svag bostadsmarknad är en marknad där efterfrågan på

bostäder påverkas påtagligt av en varaktigt vikande arbetsmarknad, en varaktigt minskande befolkning, en förändrad befolkningsstruktur eller låga inkomster hos kommuninvånarna. Vidare anges att kommunala bostadsföretag är företag i vilket en eller flera kommuner direkt eller indirekt har ett bestämmande inflytande, som huvudsakligen förvaltar fastigheter i vilka bostadslägenheter upplåts med hyresrätt och som inte bedrivs i förvaltningsform.

När det gäller företaget i svårigheter sägs i punkt 20 i riktlinjerna att ett företag är i svårigheter om det utan statligt ingripande är nästan säkert att det kommer att lägga ner sin verksamhet på kort eller medellång sikt. I meddelandet räknas ett antal omständigheter upp där ett företag anses vara i svårigheter.

Förutsättningar för att få bevilja stöd

Generella förutsättningar för stöd

4 § En kommun får bevilja ett kommunalt bostadsföretag stöd för undsättning, tillfällig omstrukturering eller omstrukturering med hänvisning till denna förordning om företaget

1. omfattas av definitionen av små eller medelstora företag i kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2003/361/EG).

2. är ett företag i svårigheter, och

3. bedriver verksamhet på en svag bostadsmarknad.

Trots kravet i första stycket 1 får stöd beviljas även om offentliga organ kontrollerar minst 25 procent av kapitalet eller rösterna.

Ett stöd enligt första stycket får inte överstiga ett belopp som, tillsammans med andra statliga stöd som beviljas företaget, motsvarar tio miljoner euro.

Paragrafen innehåller de generella kraven för att få lämna stöd för undsättning, tillfällig omstrukturering eller omstrukturering till ett kommunalt bostadsföretag med hänvisning till förordningen och därmed i enlighet med kommissionens beslut.

Av *första stycket 1* framgår att det kommunala bostadsföretaget ska falla inom definitionen för små och medelstora företag enligt kommissionens rekommendation. Det är enligt kommissionens riktlinjer ett allmänt villkor för att kunna reglera stödgivningen i en stödordning (se punkt 104 och punkt 13, not 11). Enligt *punkt 2* krävs att företaget ska vara i svårigheter, dvs. i sådant ekonomiskt skick att det nästan är säkert att det kommer att få lägga ner sin verksamhet på kort eller medellång sikt om det inte får stöd. Företag i svårigheter definieras i punkt 20 i riktlinjerna (se 3 §). Vidare krävs enligt *punkt 3* att företaget bedriver sin verksamhet på en svag bostadsmarknad, dvs. en marknad där efterfrågan på bostäder påverkas påtagligt av en varaktigt vikande arbetsmarknad, en varaktigt minskande befolkning, en förändrad befolkningsstruktur eller låga inkomster hos kommuninvånarna (se 3 §).

Av *andra stycket* framgår att stöd, trots kravet i första stycket 1, får beviljas även om offentliga organ kontrollerar minst 25 procent av kapitalet eller rösterna.

I *tredje stycket* föreskrivs en beloppsbegränsning om tio miljoner euro. I beloppet ingår även andra statliga stöd som kan beviljas företaget, t.ex. av Boverket enligt förordningen (2016:848) om statligt stöd för att anordna

och tillhandahålla bostäder för äldre personer. Uttrycket statligt stöd omfattar även stöd som lämnas av kommuner och landsting och som omfattas av artikel 107.1 i EUF-fördraget. Begränsningen följer av punkt 105 i riktlinjerna.

5 § Ett stöd för undsättning, tillfällig omstrukturering eller omstrukturering får inte beviljas ett kommunalt bostadsföretag som under den senaste tioårsperioden fått stöd för undsättning eller tillfällig omstrukturering. Om företaget fått stöd för omstrukturering får ett nytt stöd inte beviljas inom tio år från den senaste tidpunkt då omstruktureringensperioden löpte ut eller omstruktureringsplanen upphörde.

Förbudet i första stycket gäller inte

1. ett sådant stöd för tillfällig omstrukturering eller omstrukturering som följer efter ett stöd för undsättning och som är en del av en enda omstrukturering,
2. om ett tidigare beviljat stöd för undsättning eller tillfällig omstrukturering inte följts av ett stöd för omstrukturering eftersom
 - a) behovet av stöd uppstår efter minst fem år på grund av oförutsebara omständigheter som ligger utanför företagets kontroll, och
 - b) det rimligen kunde ha antagits att företaget skulle bli lönsamt på lång sikt när stödet beviljades, eller
3. om det finns särskilda skäl på grund av oförutsebara omständigheter som ligger utanför företagets kontroll.

Det krav som ställs i *första stycket* följer av punkterna 8, 70 och 71 i riktlinjerna. Där anges att företag bör ha rätt att ta emot stöd enligt riktlinjerna endast en gång inom tio år (principen om att ett stöd får beviljas endast en gång).

I *andra stycket* föreskrivs tre undantag från förbudet i första stycket. Bestämmelsen i *punkt 1* förtydligar att förbudet naturligtvis inte omfattar stöd som lämnas inom ramen för samma omstruktureringsförförande, dvs. ett undsättningsstöd förhindrar inte att ett omstruktureringsstöd beviljas ”i samma ärende”. I *punkt 2* regleras den situationen att företaget på goda grunder bedömt att det skulle bli lönsamt på sikt när stödet för undsättning eller tillfälligt omstruktureringsstöd beviljades, men att behovet av nytt stöd uppkommit på grund av omständigheter som företaget inte svarar för. I *punkt 2* föreskrivs också en karens på fem år. En ytterligare förutsättning för detta undantag är alltså att stödbehovet uppkommit minst fem år efter det att företaget beviljades t.ex. tillfälligt omstruktureringsstöd. Av *punkt 3* följer att förbudet inte heller gäller om behovet av nytt stöd uppkommer på grund av oförutsedda omständigheter som ligger utanför företagets kontroll. Med uttrycket särskilda skäl avses att markera att undantaget endast är tillämpligt i enstaka fall och under oförutsebara omständigheter som inte kunde förutses av det stödmottagande företagets ledning och som inte beror på fel eller försummelse från ledningens sida. Undantagen följer av punkterna 72 och 112 i riktlinjerna.

Stöd för undsättning

6 § Ett stöd för undsättning får beviljas med hänvisning till denna förordning om

1. stödet utgör ett lån som ska återbetalas eller en garanti som ska upphöra inom sex månader från den första utbetalningen,
2. den ersättning som det kommunala bostadsföretaget ska betala för stödet överensstämmer med punkt 56 i riktlinjerna, och

3. kommunen, inom sex månader från beslutet att bevilja stöd, godkänner den förenklade omstruktureringsplan eller den omstruktureringsplan som företaget lämnat in till kommunen.

Ett stöd för undsättning får inte vara större än det belopp som behövs för att företaget ska kunna fortsätta med sin verksamhet under sex månader från det att stödet genomförs.

I paragrafen regleras de villkor som utöver 4 § måste vara uppfyllda för att lämna ett undsättningsstöd till ett kommunalt bostadsföretag. Genom paragrafen säkerställs att de villkor som anges i riktlinjerna uppfylls.

Riktlinjerna innehåller i punkterna 55, 56, 109 och 110 en rad villkor som syftar till att säkerställa att stöd lämnas i en form som gör det möjligt att nå målet med stödet på det minst konkurrenssnedvridande sättet. Som framgår av *första stycket 1* är stödmöjligheten begränsad till lån eller garanti. Det är alltså inte möjligt att med hänvisning till förordningen lämna någon annan form av undsättningsstöd, t.ex. att avstå från ett betalningskrav som kommunen har på företaget. Genom tidsgränsen om sex månader markeras att undsättningsstödet ska vara av tillfällig natur. I *punkt 2* regleras den ersättning som stödmottagaren ska betala för stödet. Hänvisningen till punkt 56 i riktlinjerna avser den metod som ska tillämpas för att fastställa nivån på den ersättning som ska betalas. Punkt 56 innehåller i sin tur en hänvisning till kommissionens meddelande om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor (EUT C 14, 19.1.2008, s. 6). Kommunen ska vidare enligt *punkt 3* godkänna en förenklad omstruktureringsplan eller den omstruktureringsplan som det kommunala bostadsföretaget lämnat in. Detta ska ske inom sex månader från det att stödet beviljades. Bestämmelser om förenklad omstruktureringsplan och omstruktureringsplan finns i 9 §.

Av *andra stycket* framgår att ett stöd för undsättning ska begränsas till det belopp som behövs för att stödmottagaren ska kunna fortsätta med sin verksamhet under en period av sex månader. Härigenom säkerställs att stödet begränsas till ett minimum, i enlighet med punkt 60 i riktlinjerna.

Stöd för tillfällig omstrukturering

7 § Ett stöd för tillfällig omstrukturering får beviljas med hänvisning till denna förordning om

1. det kommunala bostadsföretaget åtar sig att följa den förenklade omstruktureringsplan som godkänts av kommunen,
2. stödet utgör ett lån som ska återbetalas eller en garanti som ska upphöra inom 18 månader från det att stödet för undsättning enligt 6 § har genomförts, och
3. den ersättning som företaget ska betala för stödet överensstämmer med punkt 116 i riktlinjerna.

Ett stöd för tillfällig omstrukturering får inte vara större än det belopp som behövs för att företaget ska kunna bedriva sin verksamhet under en period av 18 månader från det att stödet för undsättning enligt 6 § genomfördes. Om det finns behov av omstruktureringsstöd ska kommunen innan perioden löper ut godkänna den omstruktureringsplan som företaget lämnat in till kommunen.

Beroende på hur situationen ser ut i det företag som beviljats stöd för undsättning enligt 6 § kan det när undsättningsperioden löpt ut finnas behov av att ytterligare stöd för att säkerställa företagets långsiktiga lönsamhet

utan stöd. I paragrafen finns bestämmelser om sådant stöd för tillfällig omstrukturering.

En förutsättning för att bevilja ett tillfälligt omstrukturingsstöd är att företaget lämnat in en förenklad omstrukturingsplan som kommunen godkänt. Detta framgår av *första stycket 1*. Enligt *punkt 2* är det tillfälliga omstrukturingsstödet, på samma sätt som gäller för undsättningsstöd, begränsat till lån eller garantier. Lånet ska dock återbetalas eller garantin upphöra inom 18 månader från det att undsättningsstödet har genomförts. Vad gäller den ersättning som företaget ska betala för stödet hänvisas i *punkt 3* till punkt 116 i riktlinjerna.

När det gäller storleken på stödet föreskrivs i *andra stycket* att det inte får vara större än vad som krävs för att stödmottagaren ska kunna bedriva sin verksamhet under stödets giltighetstid, dvs. 18 månader. Vidare framgår att kommunen ska godkänna en omstrukturingsplan innan giltighetstiden löper ut om det finns behov av ytterligare stöd för att omstrukturera företaget. Bestämmelser om omstrukturingsplanens innehåll finns i 9 §.

I riktlinjerna behandlas frågor om tillfälligt omstrukturingsstöd i punkterna 13 och 28 samt 115–117.

Stöd för omstrukturering

8 § Ett stöd för omstrukturering får beviljas med hänvisning till denna förordning om det kommunala bostadsföretaget åtar sig att

1. följa den omstrukturingsplan som godkänts av kommunen enligt 6 § första stycket 3 eller 7 § andra stycket, och
2. om planen inte följs, återbetala det stöd som beviljats.

I paragrafen regleras de villkor som utöver 4 § måste vara uppfyllda för att bevilja ett omstrukturingsstöd till ett kommunalt bostadsföretag. Bestämmelserna innebär att ett omstrukturingsstöd endast kan lämnas om företaget åtar sig, enligt *punkt 1*, att följa den omstrukturingsplan som godkänts av kommunen i samband med stöd för undsättning eller tillfälligt omstrukturingsstöd och, enligt *punkt 2*, att återbetala stödet om planen inte följs. Genom paragrafen säkerställs att de villkor som ställs i punkt 46 i kommissionens riktlinjer uppfylls. Omstrukturingsplanen regleras i 9 §.

Omstrukturingsplaner

9 § En förenklad omstrukturingsplan ska innehålla uppgift om de åtgärder som företaget ska vidta för att återställa sin långsiktiga lönsamhet utan ytterligare statligt stöd.

- En omstrukturingsplan ska dessutom innehålla
1. de uppgifter som följer av punkterna 1–9 och 11 i bilaga II till riktlinjerna,
 2. uppgift om hur företaget avser att anpassa sitt bostadsbestånd för att främja företagets långsiktiga lönsamhet utan att konkurrensen på marknaden snedvrids, och
 3. uppgift om vid vilken tidpunkt de åtgärder som omstruktureringen omfattar ska vara slutförda.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad den förenklade omstrukturingsplanen eller omstrukturingsplanen ska innehålla som ett företag ska

ta fram i samband med undsättning enligt 6 § första stycket 3 eller i samband med en tillfällig omstrukturering enligt 7 § andra stycket.

Av *första stycket* framgår att den förenklade omstruktureringsplanen ska innehålla uppgifter om de åtgärder som företaget ska vidta för att återställa sin lönsamhet utan ytterligare statligt stöd, dvs. stöd som omfattas av EU:s statsstödsregler. Det är enligt punkt 115 e i riktlinjerna en begränsning i förhållande till de krav som ställs på en omstruktureringsplan.

Andra stycket innehåller bestämmelser om vad en omstruktureringsplan dessutom ska innehålla. Planen ska, enligt hänvisningen till första stycket, innehålla uppgift om de åtgärder som företaget ska vidta för att återställa sin lönsamhet utan ytterligare statligt stöd. Vidare anges i *punkt 1* att planen ska innehålla de uppgifter som finns i bilaga II till riktlinjerna. Det är fråga om uppgifter om företaget, marknaden, syftet med stödet, affärsplan osv. Omstruktureringsplanen behöver inte innehålla uppgifter om eget bidrag och ansvarsfördelning (punkt 10 i bilagan). Skälet till det är att bestämmelserna om eget bidrag och ansvarsfördelning (punkterna 62–69 i riktlinjerna) inte är tillämpliga på företag där en kommun har ett bestämmande inflytande. I *punkt 2* anges att omstruktureringsplanen ska innehålla uppgift om hur företaget avser att anpassa sitt bostadsbestånd för att främja företagets långsiktiga lönsamhet. Här är det fråga om åtgärder som syftar till att företaget ska anpassa sin verksamhet till den förväntade utvecklingen på marknaden, t.ex. genom rivning av bostadshus. Anpassningen av verksamheten ska ske på ett sådant sätt att konkurrensen på marknaden, dvs. den lokala bostadsmarknaden där företaget är verksamt, inte snedvrids (punkt 76 i riktlinjerna). Enligt *punkt 3* ska det i omstruktureringsplanen anges när åtgärderna senast ska vara slutförda. Bestämmelser om omstruktureringsplanen finns i punkterna 45–52 samt 108 i riktlinjerna.

Hinder mot att betala ut stöd

10 § Ett stöd med hänvisning till denna förordning får inte betalas ut till ett kommunalt bostadsföretag som är föremål för betalningskrav på grund av ett beslut av Europeiska kommissionen som förklarar att ett stöd beviljat av en svensk stödgi- vare är olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Av paragrafen framgår att stöd inte får betalas ut till ett företag som är föremål för återkrav som beslutats av kommissionen. Härigenom säkerställs att punkt 94 i riktlinjerna följs.

Offentliggörande och rapportering

11 § Bestämmelser om offentliggörande och rapportering finns i 12 a § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och i förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

Av nämnda författningar följer att kommunen är skyldig att offentliggöra och rapportera genomförda stödåtgärder i den omfattning som kommissionen bestämt. Bestämmelser om offentliggörande och rapportering finns i punkterna 96 och 131-132 i riktlinjerna.

Ikraftträdandebestämmelser

Denna förordning träder i kraft den dd.mm.åå.

En förutsättning för att lämna stöd med hänvisning till denna förordning är att den har godkänts av kommissionen. Förordningen kommer att träda i kraft så snart ett sådant godkännande finns.

- 8 Bilaga 1, kommissionens meddelande om riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C149/01)

II

(Meddelanden)

MEDDELANDEN FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER
OCH ORGAN

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

**Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag
i svårigheter**

(2014/C 249/01)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	3
2.	RIKTLINJERNAS TILLÄMPNINGSSOMRÅDE	5
2.1	Sektorieell räckvidd	5
2.2	Materiell aspekt: Betydelsen av begreppet "företag i svårigheter"	6
2.3	Undsättningsstöd, omstruktureringsstöd och tillfälligt omstruktureringsstöd	7
2.4	Stöd för att täcka de sociala kostnader som en omstrukturering medför	7
3.	FÖRENLIGHET MED DEN INRE MARKNADEN	8
3.1	Stödet ska bidra till ett mål av gemensamt intresse	9
3.1.1	Påvisande av sociala problem eller marknadsmisslyckande	9
3.1.2	Omstruktureringsplan och återställande av långsiktig lönsamhet	10
3.2	Behov av statligt ingripande	11
3.3	Lämplighet	11
3.3.1	Undsättningsstöd	11
3.3.2	Omstruktureringsstöd	12
3.4	Stimulansseffekt	12
3.5	Stödets proportionalitet/begränsning av stödet till ett minimum	12
3.5.1	Undsättningsstöd	12
3.5.2	Omstruktureringsstöd	12
3.6	Negativa effekter	14
3.6.1	Principen om att stöd får beviljas endast en gång	14
3.6.2	Åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen	15
3.6.3	Mottagare av tidigare olagligt stöd	17
3.6.4	Särskilda villkor för godkännande av stöd	18
3.7	Öppenhet	18
4.	OMSTRUKTURERINGSSTÖD TILL STÖDOMRÅDEN	18
5.	STÖD TILL LEVERANTÖRER AV TJÄNSTER AV ALLMÄNT EKONOMISKT INTRESSE I SVÅRIGHETER	19

6.	STÖDORDNINGAR FÖR MINDRE STÖDBELOPP OCH STÖDMOTTAGARE	20
6.1	Allmänna villkor	20
6.2	Mål av gemensamt intresse	20
6.3	Lämplighet	21
6.4	Stödets proportionalitet/begränsning av stödet till ett minimum	21
6.5	Negativa effekter	21
6.6	Tillfälligt omstruktureringsstöd	22
6.7	Varaktighet och utvärdering	22
7.	FÖRFARANDEN	23
7.1	Påskyndat förfarande för undsättningsstöd	23
7.2	Förfaranden som avser omstruktureringsplaner	23
7.2.1	Genomförande av omstruktureringsplanen	23
7.2.2	Ändring av omstruktureringsplanen	23
7.2.3	Allt stöd som beviljas stödmottagaren under omstruktureringsperioden ska anmälas till kommissionen	24
8.	RAPPORTERING OCH ÖVERVAKNING	24
9.	LÄMPLIGA ÅTGÄRDER ENLIGT ARTIKEL 108.1 I EUF-FÖRDRAGET	24
10.	TILLÄMPNINGSDATUM OCH VARAKTIGHET	25

1. INLEDNING

1. I dessa riktlinjer anger kommissionen på vilka villkor statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter kan anses vara förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
2. Kommissionen antog de ursprungliga riktlinjerna för stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ⁽¹⁾ 1994. År 1997 kompletterade kommissionen riktlinjerna med särskilda bestämmelser för jordbrukssektorn ⁽²⁾. En ändrad version av riktlinjerna antogs 1999 ⁽³⁾. År 2004 antog kommissionen nya riktlinjer ⁽⁴⁾, vars giltighet förlängdes först till den 9 oktober 2012 ⁽⁵⁾ och därefter till dess att de ersatts av nya regler ⁽⁶⁾ i linje med det reformprogram som anges i kommissionens meddelande av den 8 maj 2012 om modernisering av det statliga stödet i EU ⁽⁷⁾.
3. I det meddelandet tillkännagav kommissionen tre mål för modernisering av kontrollen av statligt stöd:
 - a) Främja en hållbar, smart tillväxt för alla på en konkurrensutsatt inre marknad.
 - b) Inrikta kommissionens förhandsgranskning på ärenden som mest påverkar den inre marknaden och samtidigt stärka samarbetet med medlemsstaterna vid tillämpningen av reglerna om statligt stöd.
 - c) Rationalisera reglerna och möjliggöra snabbare beslut.
4. I meddelandet efterlystes framför allt ett gemensamt tillvägagångssätt för översynen av de olika riktlinjerna och rambestämmelserna baserat på en starkt inre marknad för att öka effektiviteten i de offentliga utgifterna genom att se till att det statliga stödet bättre främjar mål av gemensamt intresse, noggrannare kontrollera stödets stimulanseffekt, begränsa stödet till ett minimum och undvika en negativ effekt på handel och konkurrens.
5. Kommissionen har sett över riktlinjerna för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter mot bakgrund av sina erfarenheter av att tillämpa de befintliga reglerna och i linje med den gemensamma metod som det hänvisas till ovan. I översynen tas även hänsyn till Europa 2020-strategin som antagits av kommissionen ⁽⁸⁾ och det faktum att de negativa effekterna av statligt stöd kan inkräkta på behovet av att främja produktiviteten och tillväxten, bevara lika möjligheter för företag och bekämpa nationell protektionism.
6. Undsättnings- och omstrukturingsstöd hör till de mest snedvridande typerna av statligt stöd. Det är klart fastställt att framgångsrika sektorer av ekonomin uppvisar produktivitetstillväxt inte därför att alla företag med närvaro på marknaden gör produktivetsvinster utan snarare därför att de effektivare och tekniskt mer avancerade företagen växer på bekostnad av de som är mindre effektiva eller har föråldrade produkter. Om mindre effektiva företag lämnar marknaden kan effektivare konkurrenter växa, och tillgångar återförs till marknaden där de kan användas för mer produktiva ändamål. Genom att störa denna process kan undsättnings- och omstrukturingsstöd hålla tillbaka den ekonomiska tillväxten betydligt inom de berörda sektorerna.

⁽¹⁾ Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EGT C 368, 23.12.1994, s. 12).

⁽²⁾ Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EGT C 283, 19.9.1997, s. 2).

⁽³⁾ Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EGT C 288, 9.10.1999, s. 2).

⁽⁴⁾ Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EUT C 244, 1.10.2004, s. 2).

⁽⁵⁾ Meddelande från kommissionen om förlängd giltighet för gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EUT C 156, 9.7.2009, s. 3).

⁽⁶⁾ Meddelande från kommissionen om förlängd giltighet för gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EUT C 296, 2.10.2012, s. 3).

⁽⁷⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: *Modernisering av det statliga stödet i EU*, COM(2012) 209 final.

⁽⁸⁾ Meddelande från kommissionen: *Europa 2020 – En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla*, KOM(2010) 2020 slutlig.

7. När delar av ett konkursmässigt företag i allt väsentligt fortfarande är lönsamma, kan det hända att företaget kan genomföra en omstrukturering som leder till att det upphör med vissa olönsamma verksamheter och gör det möjligt att rekonstruera den återstående verksamheten på en grund som ger rimliga utsikter till långsiktig lönsamhet. Sådan omstrukturering bör i regel kunna genomföras utan statligt stöd genom avtal med borgenärer eller genom insolvens- eller omstrukturingsförfaranden. Modern insolvenslagstiftning bör hjälpa sunda företag att överleva, bevara arbetstillfällena och göra det möjligt för leverantörer att behålla sina kunder samt ge ägare möjlighet att behålla värdet i livskraftiga företag ⁽⁹⁾. Insolvensförfaranden kan också återbörda ett livskraftigt företag till marknaden genom att en tredje part förvärvar företaget med fortsatt drift eller förvärvar dess olika produktionstillgångar.
8. Detta innebär att företag bör vara berättigade till statligt stöd endast om de har uttömt alla möjligheter på marknaden och när stödet är nödvändigt för att uppnå ett väl avgränsat mål av gemensamt intresse. Företag bör ha rätt att ta emot stöd enligt dessa riktlinjer endast en gång inom tio år (principen om att ett stöd får beviljas endast en gång).
9. En annan källa till oro är det problem med överdrivet risktagande som statligt stöd ger upphov till. Företag som räknar med att få undsättning när de råkar i svårigheter börja kanske tillämpa alltför riskabla och ohållbara affärsstrategier. Dessutom skulle utsikterna till undsättnings- och omstrukturingsstöd för ett givet företag på ett konstgjort sätt minska dess kapitalkostnader, vilket skulle ge det en oskälig konkurrensfördel på marknaden.
10. Statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter kan också undergräva den inre marknaden genom att en otillbörligt stor del av bördan av strukturanpassning och de därmed sammanhängande sociala och ekonomiska problemen förs över på andra medlemsstater. Detta är mindre önskvärt i sig och kan utlösa en slösaktig "stödkapplöpning" mellan olika medlemsstater. Sådant stöd kan också leda till att det skapas hinder för inträde på marknaden och undergräva incitamenten till gränsöverskridande verksamhet, i strid med målen för den inre marknaden.
11. Det är därför viktigt att säkerställa att stöd tillåts endast under förhållanden som lindrar dess potentiellt skadliga effekter och främjar effektivitet i de offentliga utgifterna. Vad gäller omstrukturingsstöd har kraven på återgång till lönsamhet, eget bidrag och åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen visat sitt värde när det gäller att lindra de potentiellt skadliga effekterna av sådant stöd. Kraven fortsätter att gälla inom ramen för dessa riktlinjer, vid behov anpassade med hänsyn till kommissionens erfarenheter i aktuella stödärenden. Begreppet ansvarsfördelning har införts bland annat för att bättre kunna ta itu med problemet med överdrivet risktagande. När det gäller undsättningsstöd och tillfälligt omstrukturingsstöd lindras potentiellt skadliga effekter genom begränsningar som avser stödets varaktighet och utformning.
12. Om stöd beviljas i form av likviditetsstöd som är begränsat både vad avser stödbelopp och varaktighet minskar farhågorna för stödets potentiellt skadliga effekter betydligt, vilket betyder att det kan godkännas på mindre stränga villkor. Även om sådant stöd i princip skulle kunna användas för att stödja en hel omstrukturingsprocess, innebär begränsningen av undsättningsstödet till sex månader att detta sällan inträffar. I stället följs undsättningsstöd vanligen av omstrukturingsstöd.
13. För att främja användningen av mindre snedvridande stödformer införs i dessa riktlinjer ett nytt koncept, nämligen tillfälligt omstrukturingsstöd. I likhet med undsättningsstöd får tillfälligt omstrukturingsstöd endast ges i form av likviditetsstöd som är begränsat både vad avser stödbelopp och varaktighet. För att det ska bli möjligt att stödja en hel omstrukturingsprocess förlängs emellertid det tillfälliga omstrukturingsstödet maximala varaktighet till 18 månader. Tillfälligt omstrukturingsstöd får endast beviljas små och medelstora företag ⁽¹⁰⁾ och mindre statsägda företag ⁽¹¹⁾ eftersom de ställs inför större utmaningar än stora företag när det gäller tillgång till likviditet.

⁽⁹⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén: *En ny europeisk strategi för att hantera misslyckade företagssatsningar och insolvens*, COM(2012) 742 final. Se även kommissionens rekommendation av den 12 mars 2014 om en ny strategi för att hantera misslyckade företagssatsningar och insolvens, C(2014) 1500 final, särskilt skäl 12.

⁽¹⁰⁾ I dessa riktlinjer ska termerna "små och medelstora företag", "små företag" och "medelstora företag" ha samma innebörd som de har i kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36) och med "stora företag" avses företag som inte är små eller medelstora företag.

⁽¹¹⁾ För att undvika diskriminering mellan offentligt och privat ägande av företag avses med "mindre statsägda företag" i dessa riktlinjer ekonomiska enheter med självständig beslutanderätt som kan betecknas som små eller medelstora företag enligt rekommendation 2003/361/EG, bortsett från att 25 % eller mer av kapitalet eller rösträtten direkt eller indirekt, individuellt eller gemensamt kontrolleras av ett eller flera offentliga organ.

14. Om stöd till leverantörer av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i svårigheter omfattas av dessa riktlinjer bör bedömningen göras i enlighet med standardprinciperna i riktlinjerna. Den konkreta tillämpningen av dessa principer bör dock vid behov anpassas med hänsyn till den särskilda karaktären hos tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och i synnerhet behovet av att säkerställa kontinuitet i tillhandahållandet av tjänsterna i enlighet med artikel 106.2 i fördraget.
15. Kommissionens handlingsplan för en konkurrenskraftig och hållbar industri i Europa ⁽¹²⁾ (handlingsplanen för stålindustrin) innehåller en rad åtgärder som syftar till att främja en stark och konkurrenskraftig stålindustri. Handlingsplanen för stålindustrin omfattar även ett antal områden där statligt stöd finns tillgängligt för företag inom stålsektorn i enlighet med reglerna för statligt stöd. Under rådande förhållanden med betydande europeisk och global överkapacitet ⁽¹³⁾ är statligt stöd till undsättning och omstrukturering av stålföretag i svårigheter emellertid inte berättigat. Stålsektorn bör därför undantas från tillämpningsområdet för dessa riktlinjer.
16. I rådets beslut 2010/787/EU ⁽¹⁴⁾ anges på vilka villkor driftstöd, socialt stöd och miljöstöd får beviljas fram till 2027 för icke-konkurrenskraftig produktion inom kolsektorn ⁽¹⁵⁾. De nuvarande reglerna följer tidigare sektorspecifika regler som tillämpades 2002–2010 ⁽¹⁶⁾ och 1993–2002 ⁽¹⁷⁾, vilket underlättade omstrukturering av icke-konkurrenskraftiga företag verksamma inom kolsektorn. Med tanke på detta och med hänsyn till det ihållande behovet av stöd för strukturell anpassning av kolproduktionen i unionen är de nuvarande reglerna strängare än de gamla och kräver definitivt upphörande av produktion och försäljning av understödd kolproduktion och definitiv nedläggning av icke-konkurrenskraftiga produktionsenheter senast den 31 december 2018. Genom att tillämpa dessa regler har flera medlemsstater antagit och håller på att genomföra planer som leder till definitiv nedläggning av kolgruvor i svårigheter som drivs av företag inom denna sektor ⁽¹⁸⁾. Kolsektorn bör därför undantas från tillämpningsområdet för dessa riktlinjer.
17. Kommissionens erfarenheter av undsättning och omstrukturering av finansinstitut under den finansiella och ekonomiska krisen har visat att särskilda regler som gäller för den finansiella sektorn kan vara en fördel med hänsyn till finansinstitutens och finansmarknadernas särdrag. Företag som omfattas av särskilda regler för den finansiella sektorn är därför undantagna från tillämpningsområdet för dessa riktlinjer.

2. RIKTLINJERNAS TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

2.1 Sektoriell räckvidd

18. Kommissionen kommer att tillämpa dessa riktlinjer på stöd för alla företag i svårigheter, utom dem som är verksamma inom kolsektorn ⁽¹⁹⁾ eller stålsektorn ⁽²⁰⁾ och de som omfattas av särskilda regler för finansinstitut ⁽²¹⁾, utan att det påverkar särskilda specifika regler som avser företag i svårigheter inom en viss sektor ⁽²²⁾. Kommissionen kommer att tillämpa dessa riktlinjer på fiske- och vattenbrukssektorn om inte annat följer av de specifika reglerna i riktlinjerna för undersökning av statligt stöd till fiske och vattenbruk ⁽²³⁾, samt till jordbrukssektorn, inbegripet sektorn för primär jordbruksproduktion ⁽²⁴⁾.

⁽¹²⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: *Handlingsplan för en konkurrenskraftig och hållbar stålindustri i Europa*, COM(2013) 407.

⁽¹³⁾ Handlingsplanen för stålindustrin, s. 3.

⁽¹⁴⁾ Rådets beslut 2010/787/EU av den 10 december 2010 om statligt stöd för att underlätta nedläggning av icke-konkurrenskraftiga kolgruvor (EUT L 336, 21.12.2010, s. 24).

⁽¹⁵⁾ EUT L 336, 21.12.2010, s. 24.

⁽¹⁶⁾ Rådets förordning (EG) nr 1407/2002 av den 23 juli 2002 om statligt stöd till kolindustrin (EGT L 205, 2.8.2002, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Kommissionens beslut nr 3632/93/EKSG av den 28 december 1993 om gemenskapsregler för statligt stöd till stålindustrin (EGT L 329, 30.12.1993, s. 12).

⁽¹⁸⁾ Se kommissionens beslut i ärendena N 175/2010 – Slovenien, SA 33013 – Polen, N 708/2007 – Tyskland, SA.33033 – Rumänien och SA 33861 – Ungern.

⁽¹⁹⁾ Enligt definitionen i beslut 2010/787/EU.

⁽²⁰⁾ Enligt definitionen i bilaga IV till meddelandet från kommissionen: Riktlinjer för statligt regionalstöd för 2014–2020 (EUT C 209, 23.7.2013, s. 1).

⁽²¹⁾ Meddelande från kommissionen om tillämpning, från och med den 1 augusti 2013, av reglerna om statligt stöd på stödåtgärder till förmån för banker i samband med finanskrisen (bankmeddelandet) (EUT C 216, 30.7.2013, s. 1).

⁽²²⁾ Det finns särskilda regler av detta slag för järnvägstransportsektorn – se gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till järnvägsföretag (EUT C 184, 22.7.2008, s. 13).

⁽²³⁾ Riktlinjer för granskning av statligt stöd inom sektorn för fiske och vattenbruk (EUT C 84, 3.4.2008, s. 10).

⁽²⁴⁾ I dessa riktlinjer avses med ”primär jordbruksproduktion” produktion av produkter från jorden och från uppfödning, som förtecknas i bilaga I till fördraget, utan att utföra några andra vidare processer som förändrar dessa produkters natur.

2.2 Materiell aspekt: Betydelsen av begreppet "företag i svårigheter"

19. En medlemsstat som planerar att bevilja stöd enligt dessa riktlinjer till ett företag måste på objektiva grunder visa att det berörda företaget är i svårigheter i den mening som avses i detta avsnitt, om inte annat följer av de särskilda bestämmelserna för undsättningsstöd och tillfälligt omstruktureringsstöd enligt punkt 29.
20. I dessa riktlinjer anses ett företag vara i svårigheter om det utan statligt ingripande är nästan säkert att det kommer att lägga ner sin verksamhet på kort eller medellång sikt. Därför anses ett företag vara i svårigheter om minst en av följande omständigheter föreligger:
- a) I fallet med ett aktiebolag ⁽²⁵⁾, om mer än hälften av det tecknade aktiekapitalet ⁽²⁶⁾ har försvunnit på grund av ackumulerade förluster. Detta är fallet om avdrag för ackumulerade förluster från reserver (och alla andra element som vanligtvis betraktas som en del av företagets egna medel) leder till ett negativt sammanlagt belopp som överstiger hälften av det tecknade aktiekapitalet.
 - b) I fallet med ett företag där åtminstone några ägare har obegränsat ansvar för företagets skuld ⁽²⁷⁾, om över hälften av det bokförda egna kapitalet har försvunnit på grund av ackumulerade förluster.
 - c) Om företaget är föremål för ett kollektivt insolvensförfarande eller uppfyller kriterierna i nationell lagstiftning för att försättas i kollektiv insolvens på sina fordringsägares begäran.
 - d) I fallet med ett företag som inte är ett mikroföretag, litet eller medelstort företag, där, för de senaste två åren,
 - i) företagets bokföringsmässiga skuldsättningsgrad har varit större än 7,5 och
 - ii) företagets rörelseresultat före räntor, skatter och avskrivningar, EBITDA, har legat under 1,0.
21. Ett nybildat företag är inte berättigat till stöd enligt dessa riktlinjer även om dess finansiella ställning inledningsvis är svag. Detta är fallet exempelvis när ett nytt företag uppstår efter likvideringen av ett tidigare företag eller helt enkelt tar över det tidigare företagets tillgångar. Ett företag betraktas i princip som nybildat under de första tre åren efter det att verksamheten inletts inom det berörda området. Först efter denna period blir företaget stödberättigat enligt dessa riktlinjer, dock på följande villkor:
- a) Det ska kunna klassificeras som ett företag i svårigheter i den mening som avses i dessa riktlinjer, och
 - b) det får inte utgöra en del av en större koncern ⁽²⁸⁾, förutom på de villkor som anges i punkt 22.
22. Ett företag som ingår i eller håller på att tas över av en koncern är i regel inte berättigat till stöd enligt dessa riktlinjer, utom om det kan visas att det endast är det berörda företaget som är i svårigheter och att svårigheterna inte är en följd av en godtycklig kostnadsfördelning inom koncernen och att företagets svårigheter är så allvarliga att de inte kan åtgärdas inom koncernen. Om ett företag i svårigheter bildar ett dotterbolag, kommer dotterbolaget och det företag i svårigheter som kontrollerar det att betraktas som en koncern och kan därför få stöd på de villkor som anförs i denna punkt.

⁽²⁵⁾ Detta avser särskilt de typer av företag som nämns i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

⁽²⁶⁾ I förekommande fall omfattar "aktiekapital" även eventuell överkurs.

⁽²⁷⁾ Med detta avses särskilt de bolagsformer som anges i bilaga II till direktiv 2013/34/EU.

⁽²⁸⁾ För att avgöra om ett företag är fristående eller utgör en del en koncern, kommer kriterierna i bilaga I till rekommendation 2003/361/EG att beaktas.

23. Eftersom dess fortlevnad är i fara kan ett företag i svårigheter inte anses vara ett lämpligt medel för att främja andra allmänpolitiska mål förrän dess lönsamhet har säkerställts. Därför anser kommissionen att stöd till företag i svårigheter endast kan bidra till utvecklingen av näringsverksamheter utan att påverka handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset om de villkor som läggs fast i dessa riktlinjer uppfylls, även om sådant stöd beviljas i enlighet med en stödordning som redan har godkänts.
24. Därför förbjuder flera förordningar och meddelanden på området statligt stöd och även på andra områden stöd till företag i svårigheter. Vid tillämpningen av sådana förordningar och meddelanden, och om inte annat anges i dem, gäller följande:
- a) Med "företag i svårigheter" avses företag i svårigheter i den mening som avses i punkt 20 i dessa riktlinjer.
- b) Små och medelstora företag som funnits mindre än tre år anses inte vara i svårigheter om de inte uppfyller villkoren i punkt 20 c.

2.3 Undsättningsstöd, omstruktureringsstöd och tillfälligt omstruktureringsstöd

25. Dessa riktlinjer handlar om tre typer av stöd: undsättningsstöd, omstruktureringsstöd och tillfälligt omstruktureringsstöd.
26. Undsättningsstöd är till sin natur avsett för akuta situationer under en övergångsperiod. Det främsta syftet med detta stöd är att göra det möjligt att hålla ett ekonomiskt försvagat företag flytande under den korta tid som krävs för att utarbeta en omstrukturerings- eller likvidationsplan. Den allmänna principen är att undsättningsstöd ska möjliggöra tillfällig hjälp till ett företag som ställts inför en allvarlig försämring av sin finansiella situation, som omfattar en akut likviditetskris eller teknisk insolvens. Sådant tillfälligt stöd bör ge tid till att analysera de omständigheter som föranlett svårigheterna och att utarbeta en lämplig plan för att avhjälpa dessa svårigheter.
27. Omstruktureringsstöd omfattar ofta mer permanent stöd och måste återställa stödmottagarens långsiktiga lönsamhet på grundval av en realistisk, enhetlig och långtgående omstruktureringsplan, men samtidigt möjliggöra ett tillräckligt eget bidrag och en lämplig ansvarsfördelning och begränsa den potentiella snedvridningen av konkurrensen.
28. Tillfälligt omstruktureringsstöd är likviditetsstöd som är utformat för att underlätta omstruktureringen av ett företag genom att skapa de nödvändiga förutsättningarna för stödmottagaren att utforma och genomföra lämpliga åtgärder för att återställa sin långsiktiga lönsamhet. Tillfälligt omstruktureringsstöd får endast ges till små och medelstora företag och till mindre statsägda företag.
29. Genom undantag från punkt 19 kan undsättningsstöd samt, när det gäller små och medelstora företag och mindre statsägda företag, tillfälligt omstruktureringsstöd även beviljas företag som inte är i svårigheter i den mening som avses i punkt 20 men som står inför akuta likviditetsbehov på grund av exceptionella och oförutsedda omständigheter.

2.4 Stöd för att täcka de sociala kostnader som en omstrukturering medför

30. En omstrukturering innebär vanligtvis en nedskärning eller nedläggning av de berörda verksamheterna. Sådana nedskärningar är ofta nödvändiga av rationaliserings- och effektivitetsskäl, utöver sådana kapacitetsminskningar som kan krävas som ett villkor för att stöd ska beviljas. Oavsett vilka de bakomliggande orsakerna är leder sådana åtgärder i regel till nedskärningar av företagets personalstyrka.
31. Medlemsstaternas arbetslagstiftning omfattar ibland allmänna socialförsäkringssystem enligt vilka vissa förmåner betalas direkt till den friställda personalen. Sådana system betraktas inte som statligt stöd som faller inom ramen för artikel 107.1 i fördraget.

32. Förutom sådana socialförsäkringsförmåner för anställda medger de allmänna sociala trygghetssystemen ofta att staten täcker de ersättningar som ett företag åtagit sig att betala till friställda arbetstagare och som går utöver dess lagstadgade eller avtalsrättsliga skyldigheter. När sådana system tillämpas generellt och utan branschvisa begränsningar på samtliga arbetstagare i företag under omstrukturering som uppfyller på förhand fastställda villkor och ersättningen beviljas automatiskt, anses detta inte utgöra statligt stöd enligt artikel 107.1. Däremot kan sådana system utgöra stöd om de är selektiva och används till att underlätta omstrukturering inom vissa branscher ⁽²⁹⁾.
33. De skyldigheter som ett företag självt har enligt arbetslagstiftning eller kollektivavtal med fackföreningar att ge friställd personal vissa förmåner, såsom avgångsvederlag eller åtgärder för att förbättra deras anställningsbarhet, är en del av de normala kostnader som ett företag ska finansiera med egna medel. Eftersom detta är fallet, måste varje statligt bidrag till dessa kostnader räknas som stöd. Detta gäller oavsett om betalningarna görs direkt till företaget eller administreras till de anställda genom något statligt organ.
34. Kommissionen har i princip inga invändningar mot sådant stöd när det beviljas företag i svårigheter, eftersom det ger ekonomiska fördelar bortom företagets egna intressen, vilket förenklar strukturomvandling och minskar de sociala problemen.
35. Förutom att ge direkt ekonomiskt stöd ges sådant stöd vanligtvis i samband med en särskild ordning för omstrukturering för utbildning, rådgivning och praktisk hjälp att finna alternativ anställning, omlokalisering, yrkesutbildning och hjälp till anställda som vill starta egna företag. Eftersom sådana åtgärder, som ökar anställbarheten för friställda arbetstagare, främjar målet att lindra de sociala problemen ser kommissionen konsekvent positivt på sådant stöd när det beviljas företag i svårigheter.

3. FÖRENLIGHET MED DEN INRE MARKNADEN

36. De omständigheter under vilka statligt stöd kan godkännas som förenligt med den inre marknaden anges i artikel 107.2 och 107.3 i fördraget. Enligt artikel 107.3 c har kommissionen befogenhet att tillåta "stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter [...] när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset". Detta kan särskilt vara fallet om stödet är nödvändigt för att rätta till skillnader som beror på marknadsmisslyckanden eller för att säkerställa ekonomisk och social sammanhållning.
37. Stödåtgärder till förmån för stora företag ska anmälas individuellt till kommissionen. Under vissa förhållanden kan kommissionen godkänna stödordningar för mindre stödbelopp till små och medelstora företag och mindre statsägda företag: dessa villkor anges i kapitel 6 ⁽³⁰⁾.
38. Vid bedömningen av om ett anmält stöd kan förklaras vara förenligt med den inre marknaden undersöker kommissionen om vart och ett av följande kriterier är uppfyllt:
- a) Bidrag till ett väldefinierat mål av gemensamt intresse: en statlig stödåtgärd måste syfta till att uppnå ett mål av gemensamt intresse i enlighet med artikel 107.3 i fördraget (avsnitt 3.1).
- b) Behov av statligt ingripande: en statlig stödåtgärd måste vara inriktad på en situation där stödet kan åstadkomma en konkret förbättring som marknaden inte klarar på egen hand, till exempel genom att åtgärda ett marknadsmisslyckande eller lösa ett rättvis- eller sammanhållningsproblem (avsnitt 3.2).

⁽²⁹⁾ I sin dom i mål C-241/94, Frankrike mot kommissionen, (Kimberly Clark Sopalin), REG 1996, s. I-4551, bekräftade domstolen att de franska myndigheternas finansiering på skönsmåssiga grunder, med medel ur den nationella sysselsättningsfonden, kunde gynna vissa företag mer än andra och därmed uppfylla villkoren för att utgöra stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget. I domen ifrågasattes inte kommissionens slutsats att detta stöd var förenligt med den inre marknaden.

⁽³⁰⁾ För att det inte ska råda några tvivel: Detta hindrar inte att medlemsstaterna anmäler individuellt stöd till små och medelstora företag och till mindre statsägda företag. I sådana fall kommer kommissionen att bedöma stödet mot bakgrund av de principer som fastställs i dessa riktlinjer.

- c) Stödåtgärdens lämplighet: en stödåtgärd anses inte vara förenlig med den inre marknaden om andra, mindre snedvridande åtgärder gör det möjligt att uppnå samma mål (avsnitt 3.3).
- d) Stimulanseffekt: det måste visas att stödmottagaren, om stödet inte hade beviljats, skulle ha omstrukturerats, sålts eller avvecklats på ett sätt som inte skulle ha uppnått målet av gemensamt intresse (avsnitt 3.4).
- e) Stödets proportionalitet (stödet begränsat till ett minimum): stödet får inte överskrida det minimum som krävs för att uppnå målet av gemensamt intresse (avsnitt 3.5).
- f) Undvikande av otillbörliga negativa effekter på konkurrens och handel mellan medlemsstater: de negativa effekterna av stödet måste vara tillräckligt begränsade, så att effekten av åtgärden blir övervägande positiv (avsnitt 3.6).
- g) Överblickbart stöd: medlemsstaterna, kommissionen, de ekonomiska aktörerna och allmänheten måste enkelt kunna få tillgång till alla relevanta rättsakter och uppgifter om det stöd som beviljas (avsnitt 3.7).
39. Om något av kriterierna ovan inte är uppfyllt kommer stödet inte att anses vara förenligt med den inre marknaden.
40. Resultatet totalt sett för vissa kategorier av stödordningar kan dessutom bli föremål för ett krav på efterhandsutvärdering enligt punkterna 118, 119 och 120 i dessa riktlinjer.
41. Om en stödåtgärd eller de villkor som är förbundna med den (bl.a. finansieringsmetoden när denna utgör en integrerad del av stödåtgärden) medför en icke särskiljbar överträdelse av unionslagstiftningen kan stödet inte förklaras förenligt med den inre marknaden ⁽³¹⁾.
42. I detta kapitel anger kommissionen de villkor enligt vilka den kommer att bedöma vart och ett av de kriterier som avses i punkt 38.

3.1 Stödet ska bidra till ett mål av gemensamt intresse

43. Med tanke på hur viktigt marknadsutträde är för produktivitetstillväxtprocessen är inte enbart det faktum att ett företag hindras från att träda ut från marknaden en tillräcklig motivering för stöd. Det bör läggas fram tydliga bevis för att stödet främjar ett mål av gemensamt intresse genom att det syftar till att hindra sociala problem eller åtgärda marknadsmisslyckanden (avsnitt 3.1.1) genom att återställa företagets långsiktiga lönsamhet (avsnitt 3.1.2).

3.1.1 Påvisande av sociala problem eller marknadsmisslyckande

44. Medlemsstaterna måste visa att stödmottagarens kollaps skulle medföra allvarliga sociala problem eller ett allvarligt marknadsmisslyckande, särskilt genom att visa
- a) att arbetslösheten i den eller de regioner som berörs (på Nuts II-nivå) antingen är
- i) högre än unionsgenomsnittet, ihållande och åtföljd av svårigheter att skapa nya arbetstillfällen i den eller de berörda regionerna, eller
- ii) högre än det nationella genomsnittet, ihållande och åtföljd av svårigheter att skapa ny sysselsättning i den eller de berörda regionerna,
- b) att det finns risk för avbrott i viktiga tjänsteleveranser som är svåra att ersätta och där det skulle vara svårt för en konkurrent att fylla den tidigare leverantörens plats (t.ex. en nationell infrastrukturleverantör),
- c) att det kan få negativa konsekvenser om ett företag med en viktig systembetingad roll (t.ex. i egenskap av leverantör av en viktig insatsvara) i en viss region eller sektor lämnar marknaden,

⁽³¹⁾ Se t.ex. mål C-156/98, Tyskland mot kommissionen, REG 2000, s. I-6857, punkt 78 och mål C-333/07, Régie Networks mot Rhone Alpes Bourgogne, REG 2008, s. I-10807, punkterna 94–116.

- d) att det finns risk för avbrott i det fortlöpande tillhandahållandet av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse,
- e) att tillkortakommanden eller negativa incitament på kreditmarknaderna skulle driva annars lönsamma företag i konkurs,
- f) det berörda företagets utträde från marknaden skulle leda till en irreparabel förlust av viktig teknisk sakkunskap eller expertis, eller
- g) liknande situationer med särskilda problem vederbörligen styrkta av den berörda medlemsstaten skulle uppstå.

3.1.2 Omstruktureringsplan och återställande av långsiktig lönsamhet

- 45. Omstruktureringsstöd enligt dessa riktlinjer kan inte begränsas till finansiellt stöd i syfte att kompensera för tidigare förluster utan att orsakerna till dessa förluster utreds. När det gäller omstruktureringsstöd kommer kommissionen därför att kräva att den berörda medlemsstaten lämnar in en realistisk, sammanhållen och omfattande omstruktureringsplan för att återställa stödmottagarens långsiktiga lönsamhet⁽³²⁾. Omstrukturering kan omfatta ett eller flera av följande inslag: omorganisation och rationalisering av stödmottagarens verksamhet i syfte att göra den effektivare, vilket i allmänhet innebär att företaget avyttrar förlustbringande verksamheter, omstrukturerar de befintliga verksamheter vars konkurrenskraft kan återställas samt, eventuellt, diversifierar och satsar på nya och lönsamma verksamheter. Omstrukturering omfattar normalt sett också finansiell omstrukturering i form av kapitaltillskott från nya eller befintliga aktieägare och att befintliga kreditgivare efterskänker skulder.
- 46. Beviljandet av stödet måste därför förenas med villkoret att den omstruktureringsplan som kommissionen ska ha godkänt för varje stöd för särskilda ändamål genomförs.
- 47. Omstruktureringsplanen måste återställa stödmottagarens långsiktiga lönsamhet inom en rimlig tid och på grundval av realistiska antaganden om framtida verksamhetsvillkor som bör utesluta allt eventuellt ytterligare statligt stöd som inte omfattas av omstruktureringsplanen. Omstruktureringsperioden bör vara så kort som möjligt. Omstruktureringsplanen ska tillsammans med alla närmare upplysningar lämnas in till kommissionen och måste framför allt innehålla den information som anges i detta avsnitt (3.1.2).
- 48. Omstruktureringsplanen ska omfatta en kartläggning av orsakerna till företagets svårigheter och stödmottagarens egna brister samt en sammanfattning av hur de föreslagna omstruktureringsåtgärderna kommer att lösa stödmottagarens underliggande problem.
- 49. Omstruktureringsplanen ska ge information om stödmottagarens affärsmodell, som visar hur planen kommer att främja stödmottagarens långsiktiga lönsamhet. Detta bör särskilt omfatta information om stödmottagarens organisatoriska struktur, finansiering, företagsstyrning och övriga relevanta aspekter. Omstruktureringsplanen bör omfatta en bedömning av huruvida stödmottagarens svårigheter hade kunnat undvikas genom ändamålsenliga och snabba åtgärder från ledningens sida och, när så är fallet, visa att ledningen vidtagit lämpliga ändringar. Om stödmottagarens svårigheter beror på brister i affärsmodellen och företagsstyrningen krävs det att lämpliga ändringar görs.
- 50. Det förväntade resultatet av den planerade omstruktureringen bör redovisas både utifrån ett basscenario och ett pessimistiskt (eller *worst-case*) scenario. I detta syfte bör omstruktureringsplanen bland annat beakta den rådande situationen och framtidsutsikterna rörande utbud och efterfrågan på den berörda produktmarknaden och de viktigaste kostnadsdrivande faktorerna i den berörda branschen, utifrån ett grundscenario och ett negativt scenario, samt stödmottagarens särskilda starka och svaga sidor. Antagandena ska jämföras med lämpliga sektorsövergripande riktmärken och bör, när så är lämpligt, anpassas till lands- och sektorsspecifika särdrag. Stödmottagaren bör tillhandahålla en marknadsundersökning och en känslighetsanalys som anger de drivande parametrarna för stödmottagarens resultat och de största riskfaktorerna på vägen framåt.

⁽³²⁾ En vägledande förlaga till omstruktureringsplan ingår i bilaga II.

51. Stödmottagaren ska i första hand återställa sin lönsamhet genom interna åtgärder, som särskilt innebär att man drar sig ur verksamheter som skulle fortsätta att vara strukturellt förlustbringande på medellång sikt. Återställandet av lönsamheten får inte vara beroende av optimistiska antaganden om externa faktorer, såsom variationer i priser, efterfrågan eller tillgång på knappa resurser, och får inte heller kopplas till att det stödmottagande företaget överträffar marknaden och dess konkurrenter eller inleder ny verksamhet eller utvidgar sin verksamhet in på områden där det saknar erfarenhet och inte har tidigare resultat att uppvisa (om detta inte är vederbörligen motiverat och nödvändigt av diversifierings- och lönsamhetsskäl).
52. Långsiktig lönsamhet uppnås när ett företag kan uppvisa en skäligen kapitalavkastning efter att ha täckt alla sina kostnader inklusive avskrivning och finansieringskostnader. Det omstrukturerade företaget bör vara i stånd att konkurrera på marknaden av egen kraft.

3.2 Behov av statligt ingripande

53. Medlemsstater som planerar att bevilja omstruktureringsstöd ska presentera en jämförelse med ett trovärdigt alternativt scenario som inte omfattar statligt stöd, som visar hur det eller de berörda målen i avsnitt 3.1.1 inte skulle uppnås, eller skulle uppnås i lägre grad, i det alternativa scenariot. Sådana scenarier kan exempelvis omfatta skuldsanering, avyttring av tillgångar, uppbringande av privat kapital, försäljning till en konkurrent eller styckning, i varje enskilt fall antingen genom ett insolvensförfarande eller en företagsrekonstruktion eller på något annat sätt.

3.3 Lämplighet

54. Medlemsstaterna bör se till att stöd beviljas i den form som gör det möjligt att nå målet på det minst snedvridande sättet. När det gäller företag i svårigheter kan detta uppnås genom att man ser till att stödet ges i en lämplig form som kan lösa stödmottagarens problem och att det kompenseras tillräckligt. I detta avsnitt anges de krav som ska uppfyllas för att visa att en stödåtgärd är lämplig.

3.3.1 Undsättningsstöd

55. För att undsättningsstöd ska godkännas av kommissionen ska det uppfylla följande villkor:
- Det ska bestå av tillfälligt likviditetsstöd i form av lånegarantier eller lån.
 - Den finansiella kostnaden för lånet eller, när det gäller lånegarantier, den totala finansiella kostnaden för det garanterade lånet, inklusive räntan på lånet och garantiavgiften, måste överensstämma med punkt 56.
 - Om inget annat anges i punkt d nedan ska lån återbetalas och garantier upphöra inom sex månader efter den första utbetalningen till stödmottagaren.
 - Medlemsstaterna ska åta sig att meddela kommissionen senast sex månader från och med den dag då undsättningsstödet godkänns eller, om det är fråga om icke-anmält stöd, inte senare än sex månader efter den första utbetalningen till stödmottagaren,
 - bevis på att lånet är helt återbetalt eller att garantin har upphört, eller
 - under förutsättning att stödmottagaren kan klassificeras som ett företag i svårigheter (och inte endast står inför ett akut likviditetsbehov under de förhållanden som anges i punkt 29), en omstruktureringsplan i enlighet med avsnitt 3.1.2. Efter inlämnandet av en omstruktureringsplan förlängs godkännandet av undsättningsstödet automatiskt till dess att kommissionen fattar ett slutgiltigt beslut om omstruktureringsplanen, om inte kommissionen beslutar att en sådan förlängning inte är motiverad eller bör begränsas i tid eller omfattning. När en omstruktureringsplan för vilken stöd har begärts har införts och börjat genomföras kommer allt ytterligare stöd att betraktas som omstruktureringsstöd, eller
 - en likvidationsplan som på ett väl underbyggt sätt anger de steg som leder till likvidation av stödmottagaren inom en rimlig tid utan ytterligare stöd.

e) Undsättningsstöd får inte användas för att finansiera strukturella åtgärder, till exempel förvärv av betydande verksamheter eller tillgångar, utom om de behövs under undsättningsperioden för att stödmottagaren ska överleva.

56. Nivån på den ersättning som en stödmottagare måste betala för undsättningsstöd bör stå i proportion till den underliggande kreditvärdighet och diskontera de tillfälliga effekterna av såväl likviditetsproblem som statligt stöd, och bör ge stödmottagaren incitament att betala tillbaka stödet så snart som möjligt. Kommissionen kommer därför att kräva att ersättningen fastställs enligt följande: på en nivå som inte är lägre än den referensränta som anges i meddelandet om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor⁽³³⁾ för svaga företag som erbjuder normala kollateraliseringsnivåer (för närvarande den ettåriga IBOR-räntan plus 400 räntepunkter)⁽³⁴⁾ och som ska höjas med minst 50 räntepunkter för undsättningsstöd för vilket godkännandet förlängs i enlighet med punkt 55 d ii.

57. Om det finns bevis för att den räntesats som anges i punkt 56 inte utgör ett korrekt riktmärke, till exempel om den skiljer sig betydligt från marknadens prissättning av liknande instrument som nyligen utfärdats av stödmottagaren, kan kommissionen anpassa den erforderliga ersättningsnivån i enlighet med detta.

3.3.2 Omstruktureringsstöd

58. Det står medlemsstaterna fritt att välja i vilken form omstruktureringsstöd beviljas. De bör dock se till att det instrument som valts är lämpligt med hänsyn till det problem som ska lösas. Medlemsstaterna bör i synnerhet bedöma huruvida stödmottagarnas problem är likviditets- eller solvensrelaterade och välja lämpliga instrument för att hantera de problem som konstaterats. Till exempel vid solvensproblem kan det vara lämpligt att öka tillgångarna genom rekapitalisering, medan det i en situation där problemen främst är likviditetsrelaterade kan vara tillräckligt med stöd i form av lån eller lånegarantier.

3.4 Stimulans effekt

59. De medlemsstater som avser att bevilja omstruktureringsstöd måste visa att stödmottagaren, om inget stöd hade beviljats, skulle ha omstrukturerats, sålts eller avvecklats på ett sätt som inte skulle ha uppnått det mål av gemensamt intresse som anges i avsnitt 3.1.1. Detta påvisande kan ingå i den analys som presenteras i enlighet med punkt 53.

3.5 Stödets proportionalitet/begränsning av stödet till ett minimum

3.5.1 Undsättningsstöd

60. Undsättningsstöd måste begränsas till det belopp som behövs för att stödmottagaren ska kunna fortsätta med sin verksamhet i sex månader. Vid fastställandet av detta belopp kommer resultatet av formeln i bilaga I att beaktas. Allt stöd som överstiger resultatet av denna beräkning kommer att godkännas endast om det vederbörligen motiveras genom tillhandahållandet av en likviditetsplan som anger stödmottagarens likviditetsbehov under de närmaste sex månaderna.

3.5.2 Omstruktureringsstöd

61. Stödbeloppet och stödnivån ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att möjliggöra en omstrukturering med hänsyn till de finansiella resurser som stödmottagaren, aktieägarna eller den koncern stödmottagaren tillhör har. Framför allt måste en tillräcklig nivå av det egna bidraget till kostnaderna för omstruktureringen och ansvarsfördelningen garanteras, på det sätt som anges mer i detalj i detta avsnitt (3.5.2). Vid sådana bedömningar kommer allt undsättningsstöd som tidigare beviljats att beaktas.

⁽³³⁾ Meddelande från kommissionen om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor (EUT C 14, 19.1.2008, s. 6).

⁽³⁴⁾ För att det inte ska råda några tvivel: anmärkningen om ersättning av undsättningsstöd i den tabell över lånemarginaler som finns i referensräntemeddelandet kommer inte längre att gälla stöd som bedöms enligt dessa riktlinjer.

3.5.2.1 Eget bidrag

62. Det krävs att det stödmottagande företaget, dess aktieägare eller kreditgivare eller den företagsgrupp som företaget tillhör lämnar ett betydande bidrag⁽³⁵⁾ till omstruktureringskostnaderna från sina egna medel, eller att nya investerare lämnar ett betydande bidrag. Detta egna bidrag bör i regel vara jämförbart med det beviljade stödet vad gäller konsekvenserna för stödmottagarens solvens eller likviditetssituation. Till exempel om det stöd som ska beviljas stärker stödmottagarens aktieposition bör det egna bidraget på motsvarande sätt omfatta åtgärder som främjar det egna kapitalet, såsom anskaffning av nytt eget kapital från stora aktieägare, nedskrivning av befintliga skuld- och kapitalpapper eller omvandling av befintliga skulder till aktier, eller anskaffning av nytt externt eget kapital på marknadsvillkor. Kommissionen kommer att beakta i vilken utsträckning det egna bidraget har en jämförbar effekt på det beviljade stödet vid bedömningen av den nödvändiga omfattningen av åtgärderna för att begränsa snedvridningen av konkurrensen i enlighet med punkt 90.
63. Bidragen ska vara reella, dvs. faktiska, exklusive framtida väntade vinster, såsom kassaflöden, och de ska vara så stora som möjligt. Bidrag från staten eller ett offentligt företag kan endast beaktas om de är fria från stöd. Detta kan vara fallet särskilt om bidraget ges av en enhet som är fristående i förhållande till den stödbeviljande myndigheten (exempelvis en statsägd bank eller ett offentligt holdingbolag) och som fattar investeringsbeslutet utifrån sina egna kommersiella intressen⁽³⁶⁾.
64. Egna bidrag anses i regel vara tillräckliga om de uppgår till minst 50 % av omstruktureringskostnaderna. I undantagsfall och under särskilt svåra omständigheter, som ska påvisas av medlemsstaten, kan kommissionen godkänna ett bidrag som är mindre än 50 % av omstruktureringskostnaderna, under förutsättning att bidragsbeloppet är betydande.

3.5.2.2 Ansvarsfördelning

65. Om statligt stöd ges i en form som förbättrar stödmottagarens aktieposition, till exempel när staten ger bidrag, skjuter till kapital eller skriver av skulder, kan detta få till effekt att skydda aktieägare och innehavare av efterställda fordringar från konsekvenserna av deras val att investera i det stödmottagande företaget. Detta kan skapa överdrivet risktagande och undergräva marknadsdisciplinen. Därför bör stöd för att täcka förluster endast ges på villkor som omfattar en lämplig ansvarsfördelning mellan befintliga investerare.
66. En lämplig ansvarsfördelning innebär vanligtvis att befintliga aktieägare och, vid behov, innehavare av efterställda fordringar måste bära tidigare förluster i sin helhet. Innehavare av efterställda fordringar bör bidra till att absorbera förluster antingen genom konvertering till aktier eller nedskrivning av kapitalbeloppet för de relevanta instrumenten. Därför bör statliga ingripanden endast göras efter det att förluster redovisats fullt ut och hänförs till befintliga aktieägare och innehavare av efterställda fordringar⁽³⁷⁾. Under alla omständigheter bör utbetalningar från stödmottagaren till innehavare av eget kapital eller efterställda fordringar förhindras under omstruktureringsperioden i den mån det är möjligt enligt lag, såvida inte detta på ett oproportionerligt sätt skulle påverka dem som skjutit till nytt kapital.
67. En lämplig ansvarsfördelning innebär också att allt statligt stöd som förbättrar stödmottagarens aktieposition bör beviljas på villkor som ger staten en rimlig andel av framtida kapitalvinster för stödmottagaren, med tanke på den mängd statligt kapital som skjutits till i jämförelse med de återstående aktierna i företaget när förlusterna har redovisats.
68. Kommissionen kan tillåta undantag från ett fullständigt genomförande av de åtgärder som anges i punkt 66 om dessa åtgärder i annat fall skulle leda till orimliga resultat. Sådana situationer kan till exempel uppstå om stödbeloppet är litet i jämförelse med det egna bidraget, eller om den berörda medlemsstaten visar att innehavare av efterställda fordringar skulle få mindre i ekonomiska termer än i ett normalt insolvensförfarande och om inget statligt stöd beviljades.

⁽³⁵⁾ Detta bidrag får inte innehålla något stödsinslag. Det är inte fallet om det exempelvis rör sig om ett lån med statlig räntegaranti eller offentliga garantier med inslag av stöd.

⁽³⁶⁾ Se t.ex. kommissionens beslut i ärende SA. 32698, Air Åland.

⁽³⁷⁾ För detta ändamål måste företagens balansräkningssituation fastställas vid den tidpunkt då stödet beviljas.

69. Kommissionen kommer inte systematiskt att kräva ett bidrag från innehavare av prioriterade skulder för att återställa stödmottagarens aktieposition. Den kan dock behandla sådana bidrag som skäl för att minska den nödvändiga omfattningen av åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen i enlighet med punkt 90.

3.6 **Negativa effekter**

3.6.1 *Principen om att stöd får beviljas endast en gång*

70. För att minska överdrivet risktagande, incitament till överdrivet risktagande och potentiell snedvridning av konkurrensen bör stöd till företag i svårigheter beviljas för en enda omstruktureringsåtgärd. Detta är principen om att ett stöd får beviljas en enda gång. Behovet för ett företag som redan har fått stöd enligt dessa riktlinjer att få ytterligare sådant stöd visar att företagets svårigheter antingen är av återkommande art eller inte åtgärdades på ett tillfredsställande sätt när det tidigare stödet beviljades. Upprepade statliga ingripanden leder sannolikt till problem med överdrivet risktagande och snedvridning av konkurrensen som strider mot det gemensamma intresset.

71. När ett planerat undsättnings- eller omstruktureringsstöd anmäls till kommissionen ska medlemsstaten ange om det berörda företaget redan tidigare fått undsättningsstöd, omstruktureringsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd, inklusive stöd som beviljats innan dessa riktlinjer trädde i kraft, samt eventuellt icke anmält stöd⁽³⁸⁾. Om så är fallet och det är mindre än tio år⁽³⁹⁾ sedan stödet beviljades eller omstruktureringsperioden löpte ut eller genomförandet av planen upphörde (beroende på vilket som inträffade sist), kommer kommissionen inte att tillåta ytterligare stöd enligt dessa riktlinjer.

72. Undantag från denna regel kan göras i följande fall:

a) När ett omstruktureringsstöd följer på beviljandet av undsättningsstöd som en del av en enda omstrukturering.

b) När undsättningsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd har beviljats i enlighet med dessa riktlinjer och detta stöd inte följdes av omstruktureringsstöd, om:

i) det rimligen kunde ha antagits att det stödmottagande företaget skulle bli lönsamt på lång sikt när stödet enligt dessa riktlinjer beviljades, och

ii) nytt undsättnings- eller omstruktureringsstöd blir nödvändigt efter minst fem år på grund av oförutsebara omständigheter⁽⁴⁰⁾ som stödmottagaren inte ansvarar för.

c) I undantagsfall och under oförutsebara omständigheter som företaget inte ansvarar för.

73. Tillämpningen av principen om att ett stöd får beviljas endast en gång kommer på inget sätt att påverkas av ändringar i ägarförhållandena i det stödmottagande företaget sedan stöd beviljats och inte heller av rättsliga eller administrativa förfaranden som har till resultat att sanera balansräkningen, minska fordringarna på företaget eller radera ut dess tidigare skulder, om det är fråga om ett och samma företag som fortsätter sin verksamhet.

74. Om en koncern har mottagit undsättningsstöd, omstruktureringsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd tillåter kommissionen i regel inte att ytterligare undsättnings- eller omstruktureringsstöd ges till själva koncernen eller någon av de enheter som tillhör den om inte tio år har förflutit sedan stödet beviljades eller omstruktureringsperioden upphörde eller genomförandet av omstruktureringsplanen avbröts (beroende på vilket som

⁽³⁸⁾ När det gäller icke anmält stöd tar kommissionen i sin bedömning hänsyn till möjligheten att stödet skulle ha kunnat förklaras förenligt med den inre marknaden på annat sätt än som ett undsättnings- eller omstruktureringsstöd.

⁽³⁹⁾ Fem år när det gäller sektorn för primär jordbruksproduktion.

⁽⁴⁰⁾ En oförutsebar omständighet är någonting som inte på något sätt kunnat förutses av det stödmottagande företagens ledning när omstruktureringsplanen utarbetades och som inte beror på försumlighet eller fel från ledningens sida eller på beslut som fattats av den grupp som företaget tillhör.

inträffade sist). Om en enhet inom en koncern har fått undsättningsstöd, omstruktureringsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd förblir koncernen som helhet och övriga enheter inom koncernen, förutom den tidigare stödmottagaren, berättigade till undsättnings- eller omstruktureringsstöd (under förutsättning att övriga bestämmelser i dessa riktlinjer efterlevs). Medlemsstaterna måste visa att inget stöd överförs från koncernen eller andra enheter inom denna till den tidigare stödmottagaren.

75. Om ett företag tar över tillgångarna i ett annat företag, särskilt ett företag som varit föremål för något av de förfaranden som avses i punkt 73 eller föremål för ett kollektivt insolvensförfarande enligt nationell lagstiftning, och som redan har mottagit undsättnings- eller omstruktureringsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd, omfattas köparen inte av principen om att ett stöd får beviljas endast en gång, förutsatt att det inte finns någon ekonomisk kontinuitet mellan det gamla företaget och köparen ⁽⁴¹⁾.

3.6.2 Åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen

76. När omstruktureringsstöd beviljas ska åtgärder vidtas för att begränsa snedvridningen av konkurrensen, så att de negativa effekterna på handelsvillkoren minimeras så mycket som möjligt och de positiva effekterna väger tyngre än de negativa. Kommissionen kommer att bedöma den lämpliga utformningen och räckvidden för sådana åtgärder i enlighet med detta avsnitt (3.6.2).

3.6.2.1 Arten och utformningen av åtgärder för att begränsa snedvridning av konkurrensen

77. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 84 består åtgärder för att begränsa snedvridning av konkurrensen vanligtvis av strukturella åtgärder. När det är lämpligt för att ta itu med snedvridning av konkurrensen i specifika fall kan kommissionen godta andra beteendemässiga åtgärder än de som anges i punkt 84 eller marknadsöppningsåtgärder i stället för några eller alla de strukturåtgärder som annars skulle krävas.

Strukturåtgärder – avyttringar och neddragning av affärsverksamheter

78. På grundval av en bedömning i enlighet med kriterierna för kalibrering av åtgärder för att begränsa konkurrensen (som anges i avsnitt 3.6.2.2) kan företag som får omstruktureringsstöd åläggas att avyttra tillgångar eller minska sin kapacitet eller marknadsnärvaro. Sådana åtgärder bör särskilt vidtas på marknader där företaget kommer att ha en betydande position på marknaden efter omstruktureringen, i synnerhet på sådana där det finns en betydande överkapacitet. Avyttringar för att begränsa snedvridning av konkurrensen bör äga rum utan oskäligt dröjsmål, med hänsyn tagen till typen av tillgång som avyttras och eventuella hinder för avyttringen ⁽⁴²⁾, och i alla händelser inom den period då omstruktureringsplanen ska genomföras. Avyttringar, avskrivningar och nedläggning av förlustbringande verksamhet som under alla omständigheter krävs för att återställa lönsamheten på lång sikt anses i allmänhet inte vara tillräckliga med hänsyn till de principer som anges i avsnitt 3.6.2.2.
79. För att sådana åtgärder ska stärka konkurrensen och bidra till den inre marknaden bör de hjälpa nya konkurrenter att komma in på marknaden, befintliga små konkurrenter att expandera och företag att bedriva gränsöverskridande verksamhet. En förskansning bakom nationella gränser och en fragmentering av den inre marknaden bör undvikas.
80. Åtgärder för att begränsa snedvridning av konkurrensen bör inte leda till en försämring av marknadsstrukturen. Strukturella åtgärder bör därför i regel bestå av avyttringar enligt fortlevnadsprincipen av lönsamma fristående företag som om de drivs av en lämplig köpare kan konkurrera effektivt på lång sikt. Om en sådan enhet inte finns tillgänglig kan stödmottagaren avskilja och därefter avyttra en befintlig och lämpligt finansierad

⁽⁴¹⁾ Se domstolens dom av den 8 maj 2003 i de förenade målen C-328/99 och 399/00, Italien och SIM 2 Multimedia mot kommissionen, REG 2003, s. I-4035. Dom av den 10 mars 2010 i de förenade målen T-415/05, T-416/05 och T-423/05, Grekland m. fl. mot kommissionen, REG 1992, s. II-4749 (svensk specialutgåva, volym 12, s. 303). Domen i mål T-123/09, Ryanair mot kommissionen, ännu inte refererad i rättsfallssamlingen (bekräftad efter överklagande genom domstolens dom i mål C-287/12 P, ännu inte refererad i rättsfallssamlingen).

⁽⁴²⁾ Till exempel försäljning av en portfölj eller enskilda tillgångar kan vara möjlig, och bör därför genomföras, på betydligt kortare tid än försäljning av en verksamhet enligt fortlevnadsprincipen, särskilt när sådan verksamhet först måste lyftas ut ur en större enhet.

verksamhet och därmed skapa en ny och lönsam enhet som bör kunna konkurrera på marknaden. Strukturella åtgärder enbart i form av avyttring av tillgångar som inte innebär att det skapas en lönsam enhet som kan konkurrera på marknaden upprätthåller inte konkurrensen lika effektivt och kommer därför endast att godkännas i undantagsfall, om den berörda medlemsstaten kan visa att inga andra former av strukturåtgärder vore genomförbara eller att andra strukturella åtgärder allvarligt skulle äventyra företagets ekonomiska lönsamhet.

81. Stödmottagaren bör underlätta avyttringar, till exempel genom avgränsning av verksamhet och genom att gå med på att inte värva tillbaka kunder från den avyttrade affärsverksamheten.
82. Om det visar sig svårt för en stödmottagare att hitta en köpare av de tillgångar som den avser att avyttra kommer den att åläggas att så snart den blir medveten om dessa svårigheter lägga fram förslag till alternativa avyttringsobjekt eller åtgärder med avseende på den berörda marknaden eller de berörda marknaderna, om den första avyttringen misslyckas.

Beteendemässiga åtgärder

83. Beteendemässiga åtgärder har till syfte att garantera att stöd endast används för att finansiera återställandet av den långsiktiga lönsamheten och att stödet inte missbrukas för att förlänga allvarliga och ihållande snedvridningar av marknadsstrukturen eller för att skydda stödmottagaren från sund konkurrens.
84. Följande beteendemässiga åtgärder måste tillämpas i samtliga fall, för att inte undergräva effekterna av strukturella åtgärder, och bör i princip åläggas under omstruktureringsplanens hela löptid:
 - a) Stödmottagare ska åläggas att avstå från att förvärva aktier i ett företag under omstruktureringsperioden, utom när det är nödvändigt för att säkerställa stödmottagarens långsiktiga lönsamhet. Detta syftar till att säkerställa att stödet används till att återställa lönsamheten och inte till att finansiera investeringar eller utvidga stödmottagarens verksamhet på befintliga eller nya marknader. Efter anmälan kan sådana förvärv godkännas av kommissionen som en del av omstruktureringsplanen.
 - b) Stödmottagare ska åläggas att inte göra reklam för statligt stöd som en konkurrensfördel när de marknadsför sina produkter och tjänster.

85. Under exceptionella omständigheter kan det vara nödvändigt att ålägga stödmottagare att avhålla sig från kommersiellt beteende som syftar till en snabb ökning av deras marknadsandel avseende vissa produkter eller geografiska marknader genom att erbjuda villkor (till exempel avseende priser och andra affärsvillkor) som inte kan matchas av konkurrenter som inte får statligt stöd. Sådana begränsningar tillämpas endast om ingen strukturell eller beteendemässig åtgärd på ett adekvat sätt kan avhjälpa den konstaterade snedvridningen av konkurrensen, och om en sådan åtgärd inte i sig kommer att begränsa konkurrensen på den berörda marknaden. Vid tillämpningen av ett sådant krav kommer kommissionen att jämföra de villkor som erbjuds av stödmottagaren med dem som erbjuds av trovärdiga konkurrenter med betydande marknadsandelar.

Marknadsöppningsåtgärder

86. I sin övergripande bedömning kommer kommissionen att beakta eventuella åtaganden från den berörda medlemsstatens sida vad gäller antagande av åtgärder, antingen av medlemsstaten själv eller av stödmottagaren, som syftar till att främja mer öppna, sunda och konkurrensutsatta marknader, till exempel genom att underlätta inträde och utträde från marknaden. Detta kan framför allt omfatta åtgärder för att göra vissa marknader som är direkt eller indirekt kopplade till stödmottagarens verksamhet tillgängliga för andra unionsaktörer, i enlighet med unionslagstiftningen. Sådana initiativ kan ersätta andra åtgärder för att begränsa snedvridning av konkurrensen som stödmottagaren normalt sett skulle åläggas att vidta.

3.6.2.2 Kalibrering av åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen

87. Åtgärder för att begränsa snedvridning av konkurrensen bör vara inriktade både på överdrivet risktagande och möjliga snedvridningar på de marknader där stödmottagaren är verksam. Omfattningen av sådana åtgärder kommer att vara beroende av flera faktorer, särskilt följande: stödbelopp och stödtyp och de förhållanden och omständigheter under vilka stödet beviljats, stödmottagarens storlek⁽⁴³⁾ och relativa betydelse på marknaden och den berörda marknads särdrag, i vilken utsträckning problemet med överdrivet risktagande kvarstår efter det att åtgärder som gäller eget bidrag och ansvarsfördelning har vidtagits.
88. Kommissionen kommer särskilt att ta hänsyn till stödets storlek, vid behov med hjälp av lämpliga approximationer, och stödets art både i absoluta termer och i förhållande till stödmottagarens tillgångar och storleken på marknaden som helhet.
89. Vad gäller stödmottagarens storlek och relativa betydelse på sin marknad eller sina marknader både före och efter omstruktureringen, kommer kommissionen att utvärdera dem för att bedöma de sannolika effekterna av stödet på dessa marknader jämfört med det sannolika resultatet i avsaknad av statligt stöd. Åtgärdernas utformning kommer att anpassas till marknadsegenskaperna⁽⁴⁴⁾ för att bevara en effektiv konkurrens.
90. Vad gäller överdrivet risktagande kommer kommissionen också att bedöma graden av eget bidrag och ansvarsfördelning. En högre grad av eget bidrag och ansvarsfördelning än vad som krävs i avsnitt 3.5.2, genom att begränsa stödbeloppet och ett överdrivet risktagande, kan minska den nödvändiga omfattningen av åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen.
91. Eftersom omstrukturingsåtgärder riskerar att negativt påverka den inre marknaden kommer konkurrensbegränsande åtgärder som bidrar till att hålla nationella marknader öppna och konkurrensutsatta att ses som något positivt.
92. Åtgärder som begränsar snedvridningen av konkurrensen bör inte få äventyra utsikterna för att stödmottagarens lönsamhet återställs (vilket är risken om en åtgärd är mycket kostsam att genomföra eller, i undantagsfall som vederbörligen styrks av den berörda medlemsstaten, skulle minska stödmottagarens verksamhet i sådan utsträckning att en återgång till lönsamhet skulle äventyras) och bör inte heller vidtas på bekostnad av konsumenter och konkurrens.
93. Stöd avsedda att täcka de sociala kostnaderna för en omstrukturering av den typ som beskrivs i punkterna 32–35 ska anges tydligt i omstruktureringsplanen, eftersom stöd för sociala åtgärder enbart till förmån för friställda anställda inte beaktas vid fastställande av vilken omfattning åtgärder för att begränsa en snedvridning av konkurrensen ska ha. I det gemensamma intresse kommer kommissionen i samband med omstruktureringsplanen att se till att de sociala effekterna av omstruktureringarna begränsas till ett minimum i andra medlemsstater än den där stödet beviljas.

3.6.3 Mottagare av tidigare olagligt stöd

94. Om olagligt stöd tidigare har beviljats ett företag i svårigheter och kommissionen avseende detta stöd har fattat ett negativt beslut med föreläggande om återkrav, men inget återkrav skett i enlighet med artikel 14 i rådets förordning (EG) nr 659/1999⁽⁴⁵⁾, ska vid bedömningen av eventuellt stöd enligt dessa riktlinjer som ska beviljas samma företag för det första beaktas den kumulativa effekten av det gamla och det nya stödet och för det andra det faktum att det gamla stödet inte har betalats tillbaka⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴³⁾ I detta sammanhang kan kommissionen också beakta huruvida stödmottagaren är ett medelstort eller ett stort företag.

⁽⁴⁴⁾ Det kan framför allt bli fråga om att beakta koncentrationsnivåer, kapacitetsbegränsningar, lönsamhetsnivåer samt hinder för marknadsinträde och marknadsexpansion.

⁽⁴⁵⁾ Rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EGT L 83, 27.3.1999, s. 1).

⁽⁴⁶⁾ Mål C-355/95 P, Textilwerke Deggendorf mot kommissionen m.fl., REG 1997, s. I-2549.

3.6.4 Särskilda villkor för godkännande av stöd

95. Kommissionen får fastställa de villkor och skyldigheter som den anser vara nödvändiga för att garantera att stödet inte snedvrider konkurrensen i en utsträckning som strider mot det gemensamma intresset, om den berörda medlemsstaten inte har åtagit sig att vidta sådana åtgärder. Kommissionen kan till exempel kräva att medlemsstaten själv vidtar vissa åtgärder för att ålägga stödmottagaren vissa skyldigheter eller att den avstår från att bevilja andra typer av stöd till stödmottagaren under omstruktureringsperioden.

3.7 Öppenhet

96. Medlemsstaterna ska se till att följande information offentliggörs på en övergripande webbplats avseende statligt stöd på nationell eller regional nivå:

- Den fullständiga texten till den godkända stödordningen eller till beslutet om beviljande av individuellt stöd och dess genomförandebestämmelser, eller en länk till densamma.
- Namnet på den beviljande myndigheten/de beviljande myndigheterna.
- Namnen på enskilda stödmottagare, form och belopp av stöd som beviljats varje stödmottagare, dag för beviljande, typ av företag (litet eller medelstort företag/stort företag), stödmottagarens region (på Nuts 2-nivå) och den ekonomiska sektor inom vilken stödmottagaren främst är verksam (Nace-gruppnivå)⁽⁴⁷⁾.

Ett sådant krav kan upphävas med avseende på individuella stöd som understiger 500 000 euro (60 000 euro för stödmottagare som är verksamma inom sektorn för primär jordbruksproduktion). För stödordningar i form av skattelättnader kan information om individuella stödbelopp⁽⁴⁸⁾ ges inom följande intervall (i miljoner euro): [0,06–0,5] (för stödmottagare som är verksamma inom sektorn för primär jordbruksproduktion. [0,5–1], [1–2], [2–5], [5–10], [10–30], [30 eller fler].

Informationen måste offentliggöras när beslutet om att bevilja stöd har fattats, sparas i minst tio år och vara tillgänglig för allmänheten utan begränsningar⁽⁴⁹⁾. Medlemsstaterna kommer inte att vara skyldiga att offentliggöra ovannämnda information före den 1 juli 2016⁽⁵⁰⁾.

4. OMSTRUKTURERINGSSTÖD TILL STÖDOMRÅDEN

97. Ekonomisk och social sammanhållning är ett av Europeiska unionens prioriterade mål enligt artikel 174 i fördraget och politiken på andra områden ska också bidra till detta mål enligt artikel 175⁽⁵¹⁾. Kommissionen kommer följaktligen att beakta behoven av regional utveckling när den bedömer omstruktureringsstöd i stödområden. Det faktum att ett företag i svårigheter är beläget i ett av dessa områden motiverar emellertid inte en mer tolerant inställning till dessa stöd. På medellång och lång sikt är en region inte hjälpt av att företag hålls vid liv med hjälp av sådana medel. Med tanke på att de resurser som kan avsättas för att främja regional utveckling är begränsade ligger det för övrigt i regionernas eget intresse att använda dessa begränsade resurser till att så snabbt som möjligt utveckla andra lönsamma och varaktiga verksamheter. Slutligen måste snedvridningen av konkurrensen minimeras också när det gäller stöd till företag i stödområden. I detta sammanhang måste man också beakta eventuella negativa spridningseffekter som kan uppstå inom det berörda området och andra stödområden.

⁽⁴⁷⁾ Med undantag för affärshemligheter och andra konfidentiella uppgifter i vederbörligen motiverade fall och med förbehåll för kommissionens godkännande (kommissionens meddelande om tystnadsplikt vid beslut om statligt stöd, C(2003) 4582, EUT C 297, 9.12.2003, s. 6).

⁽⁴⁸⁾ Det belopp som ska offentliggöras är den högsta tillåtna skatteförmånen och inte det avdragna beloppet varje år (t.ex. i samband med skatteavdrag ska den högsta tillåtna skattelättnaden offentliggöras i stället för det faktiska beloppet som kan bero på de skattepliktiga intäkterna och variera varje år).

⁽⁴⁹⁾ Denna information ska offentliggöras inom sex månader från datumet för beviljande (eller, för stöd i form av skatteförmån, inom ett år från skattedeklarationsdatumet). Vad gäller olagligt stöd kommer det att åläggas medlemsstaterna att se till att denna information offentliggörs i efterhand, åtminstone inom sex månader från den dag då kommissionen fattade sitt beslut. Informationen ska vara tillgänglig i ett format som möjliggör sökning och utdrag av uppgifter och som är lätt att offentliggöra på internet, till exempel i formaten XML eller kretskopplad taltransmission (CSV).

⁽⁵⁰⁾ Offentliggörande av information om stöd som beviljats före den 1 juli 2016 och, för skattestöd, offentliggörande av stöd som begärts eller beviljats före den 1 juli 2016, kommer inte att krävas.

⁽⁵¹⁾ I artikel 175 i fördraget föreskrivs följande: "Vid utformningen och genomförandet av unionens politik och åtgärder och vid genomförandet av den inre marknaden ska de beakta målen i artikel 174 och bidra till att dessa uppnås."

98. De kriterier som räknas upp i kapitel 3 är således tillämpliga även på stödområden, även när de regionala utvecklingsbehoven beaktas. I stödområden, och om inget annat sägs i reglerna för statligt stöd inom en viss bransch, kommer kommissionen emellertid att tillämpa bestämmelserna i avsnitt 3.6.2 på åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen på ett sådant sätt att de negativa systemiska konsekvenserna för regionen begränsas. Detta skulle i synnerhet kunna omfatta mindre stränga krav när det gäller kapacitetsminskning eller marknadsnärvaro. Åtskillnad kommer i sådana fall att göras mellan områden som är berättigade till stöd enligt artikel 107.3 a i fördraget och de områden som är stödberättigade enligt artikel 107.3 c för att på så sätt beakta de allvarigare regionala problemen i de förstnämnda områdena. Om de särskilda förhållandena i ett stödområde kräver det, till exempel då ett stödmottagande företag har särskilt stora svårigheter att skaffa ny marknadsfinansiering därför att det är lokaliserat i ett stödområde, kan kommissionen godta ett bidrag som är mindre än 50 % av omstrukturingskostnaderna vid tillämpningen av punkt 64.

5. STÖD TILL LEVERANTÖRER AV TJÄNSTER AV ALLMÄNT EKONOMISKT INTRESSE I SVÅRIGHETER

99. Vid bedömningen av statligt stöd till leverantörer av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i svårigheter tar kommissionen hänsyn till sådana tjänsters särskilda natur och i synnerhet behovet av att säkerställa kontinuitet i tjänsteleveranserna i enlighet med artikel 106.2 i fördraget.
100. Leverantörer av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse kan behöva statligt stöd för att kunna fortsätta tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse på villkor som är förenliga med deras långsiktiga lönsamhet. Vid tillämpningen av punkt 47 kan återställandet av den långsiktiga lönsamheten därför framför allt grundas på antagandet att allt statligt stöd som uppfyller förenlighetsvillkoren i rambestämmelserna om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽⁵²⁾, beslutet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽⁵³⁾, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007⁽⁵⁴⁾, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008⁽⁵⁵⁾ och luftfartsriktlinjerna⁽⁵⁶⁾ eller rådets förordning (EEG) nr 3577/92⁽⁵⁷⁾ och sjöfartsriktlinjerna⁽⁵⁸⁾, kommer att fortsätta att finnas tillgängligt så länge som uppdrag om vilka avtal ingåtts före eller under omstrukturingsperioden varar.
101. När kommissionen bedömer stöd till leverantörer av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse enligt dessa riktlinjer beaktar den allt statligt stöd som de berörda leverantörerna har mottagit, inklusive eventuell kompensation för skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster. Eftersom leverantörer av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse kan få en stor del av sina normala intäkter i form av ersättning av offentliga tjänster kan dock det totala stödbelopp som fastställs på detta sätt vara mycket stort i förhållande till stödmottagarens storlek och kanske överdriver börden för staten med avseende på omstruktureringen av stödmottagaren. När kommissionen fastställer det egna bidrag som krävs i avsnitt 3.5.2.1 bortser den därför från sådan ersättning för offentliga tjänster som uppfyller förenlighetskraven i rambestämmelserna och beslutet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller förordning (EG) nr 1370/2007 eller förordning (EG) nr 1008/2008 och luftfartsriktlinjerna eller rådets förordning (EEG) nr 3577/92 och sjöfartsriktlinjerna.
102. I den mån tillgångar är nödvändiga för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse är det kanske inte rationellt att kräva avyttring av sådana tillgångar genom åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen vid tillämpningen av avsnitt 3.6.2. I sådana fall kan kommissionen kräva att alternativa åtgärder vidtas för att säkerställa att konkurrensen inte snedvrids i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset, i synnerhet genom att skapa rättvisa konkurrensvillkor för den berörda tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse så snart som möjligt.

⁽⁵²⁾ Meddelande från kommissionen – Europeiska unionens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (EUT C 8, 11.1.2012, s. 15).

⁽⁵³⁾ Kommissionens beslut av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i EG-fördraget på statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L 7, 11.1.2012, s. 3).

⁽⁵⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EUT L 315, 3.12.2007, s. 1).

⁽⁵⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen (EUT L 293, 31.10.2008, s. 3), artiklarna 16, 17 och 18.

⁽⁵⁶⁾ Meddelande från kommissionen: Riktlinjer för statligt stöd till flygplatser och flygbolag (EUT C 99, 4.4.2014, s. 3).

⁽⁵⁷⁾ Rådets förordning (EEG) nr 3577/92 av den 7 december 1992 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage) (EGT L 364, 12.12.1992, s. 7).

⁽⁵⁸⁾ Meddelande C(2004) 43 från kommissionen – Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till sjötransport (EUT C 13, 17.1.2004, s. 3).

103. Om en leverantör av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte kan uppfylla villkoren i dessa riktlinjer kan stödet i fråga inte anses vara förenligt med den inre marknaden. I sådana fall kan kommissionen emellertid tillåta utbetalning av sådant stöd som är nödvändigt för att säkerställa kontinuitet i tillhandahållandet av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse till dess att en ny leverantör ges i uppdrag att tillhandahålla tjänsten. Kommissionen kommer endast att godkänna stöd om den berörda medlemsstaten på objektiva grunder visar att stödet är strikt begränsat till det belopp och den varaktighet som behövs för att anförtro en ny tjänsteleverantör tillhandahållandet av den berörda tjänsten.

6. STÖDORDNINGAR FÖR MINDRE STÖDBELOPP OCH STÖDMOTTAGARE

6.1 Allmänna villkor

104. Om medlemsstaterna vill ge stöd enligt dessa riktlinjer till små och medelstora företag eller mindre statsägda företag bör sådant stöd normalt sett beviljas inom ramen för stödordningar. Användningen av stödordningar begränsar snedvridning av konkurrensen som hänger samman med överdrivet risktagande genom att det ger en medlemsstat möjlighet att göra klart på förhand på vilka villkor den kan komma att bevilja stöd till företag i svårigheter.
105. I stödordningarna ska anges det maximala stödbelopp som kan beviljas ett och samma företag som en del av en åtgärd för att bevilja undsättningsstöd, omstruktureringsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd, även om planen ändras. Det totala maximala stödbelopp som kan beviljas ett och samma företag får inte överstiga 10 miljoner euro, inklusive eventuellt stöd från andra källor eller enligt andra stödordningar.
106. Medan sådana stödordningars förenlighet med inre marknaden vanligtvis bedöms mot bakgrund av villkoren i kapitlen 3, 4 och 5, är det lämpligt att fastställa förenklade villkor i vissa avseenden, för att medlemsstaterna ska kunna tillämpa dessa villkor utan att underrätta kommissionen och för att minska bördan för små och medelstora företag och mindre statsägda företag när de lämnar den information som krävs. Med tanke på att det är fråga om små stödbelopp och små stödmottagare anser kommissionen att potentialen för betydande snedvridning av konkurrensen är mer begränsad i sådana fall. Bestämmelserna i kapitlen 3, 4 och 5 är därför tillämpliga på sådana stödordningar på motsvarande sätt, om inte annat anges i avsnitten 6.2, 6.3, 6.4 och 6.5. Detta kapitel innehåller också bestämmelser om tillfälligt omstruktureringsstöd och om stödordningars varaktighet och utvärdering.

6.2 Mål av gemensamt intresse

107. Om ett enskilt litet eller medelstort företag går omkull⁽⁹⁾ är det osannolikt att det medför sociala problem eller ett marknadsmisslyckande av den grad som krävs i punkt 44, men det finns större farhågor när det gäller små och medelstora företag för att värden ska förstöras när små och medelstora företag som har potential att omstrukturera sin verksamhet för att återställa den långsiktiga lönsamheten nekas chansen att göra det på grund av likviditetsproblem. Vad gäller beviljandet av stöd enligt stödordningar är det därför tillräckligt om en medlemsstat kan visa att stödmottagarens kollaps sannolikt skulle medföra sociala problem eller ett marknadsmisslyckande, särskilt på grund av
- a) att det skulle kunna få negativa konsekvenser om ett innovativt litet eller medelstort företag eller ett litet eller medelstort företag med hög tillväxtpotential lämnar marknaden,
 - b) att det skulle kunna få negativa konsekvenser om ett företag med starka kopplingar till andra lokala eller regionala företag, särskilt andra små och medelstora företag, lämnar marknaden,
 - c) att tillkortakommanden eller negativa incitament på kreditmarknaderna skulle driva annars lönsamma företag i konkurs, eller
 - d) liknande påfrestande situationer styrkta av stödmottagaren skulle uppstå.
108. Genom undantag från punkt 50 kommer stödmottagare inom ramen för stödordningar inte att vara skyldiga att lämna in en marknadsundersökning.

⁽⁹⁾ Vid tillämpningen av kapitel 6 omfattar "små och medelstora företag" även mindre statsägda företag.

6.3 **Lämplighet**

109. Det krav som anges i punkt 55 d anses vara uppfyllt om undsättningsstödet beviljas för högst sex månader. Inom denna sexmånadersperiod ska en analys göras av stödmottagarens ställning. Före utgången av denna period
- a) ska medlemsstaten godkänna en omstruktureringsplan eller likvidationsplan,
 - b) stödmottagaren lämna in en förenklad omstruktureringsplan enligt punkt 115, eller
 - c) lånet återbetalas eller garantin upphöra.
110. Genom undantag från punkt 57 ska medlemsstaterna inte vara skyldiga att bedöma om den ersättning som fastställts i enlighet med punkt 56 utgör ett lämpligt referensvärde.

6.4 **Stödets proportionalitet/begränsning av stödet till ett minimum**

111. Genom undantag från punkt 64 får medlemsstaterna betrakta ett eget bidrag som tillräckligt om det uppgår till minst 40 % av omstruktureringskostnaderna för medelstora företag och 25 % av omstruktureringskostnaderna för små företag.

6.5 **Negativa effekter**

112. En medlemsstat som har för avsikt att bevilja undsättningsstöd, omstruktureringsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd måste kontrollera huruvida den i avsnitt 3.6.1 fastställda principen om att ett stöd får beviljas endast en gång har följts. För detta ändamål ska medlemsstaten avgöra om det berörda företaget redan tidigare mottagit undsättningsstöd, omstruktureringsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd, inklusive stöd som beviljats innan dessa riktlinjer trädde i kraft, samt eventuellt icke anmält stöd. Om så är fallet och det är mindre än tio år sedan ⁽⁶⁰⁾ undsättningsstödet eller det tillfälliga omstruktureringsstödet beviljades eller omstruktureringsperioden löpte ut eller genomförandet av omstruktureringsplanen upphörde (beroende på vilket som inträffade senast), får ytterligare undsättningsstöd, omstruktureringsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd inte beviljas, utom i följande fall:
- a) När tillfälligt omstruktureringsstöd följer på beviljandet av undsättningsstöd som en del av en enda omstruktureringsplan.
 - b) När ett omstruktureringsstöd följer på beviljandet av undsättningsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd som en del av en enda omstruktureringsplan.
 - c) När undsättningsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd har beviljats i enlighet med dessa riktlinjer och detta stöd inte följdes av omstruktureringsstöd, om
 - i) det rimligen kunde ha antagits att det stödmottagande företaget skulle bli lönsamt på lång sikt när stödet enligt dessa riktlinjer beviljades, och
 - ii) nytt undsättnings- eller omstruktureringsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd blir nödvändigt efter minst fem år på grund av oförutsebara omständigheter som stödmottagaren inte ansvarar för.
 - d) I undantagsfall och under oförutsebara omständigheter som företaget inte ansvarar för.
113. Åtgärder för att begränsa snedvridning av konkurrensen har sannolikt en oproportionerlig effekt för små företag, särskilt med tanke på början av att genomföra sådana åtgärder. Genom undantag från punkt 76 är medlemsstaterna därför inte skyldiga att kräva att små företag ska vidta sådana åtgärder, utom i de fall där något annat föreskrivs i bestämmelserna om statligt stöd inom en viss sektor. Små företag bör dock normalt sett inte få öka sin kapacitet under en omstruktureringsperiod.

⁽⁶⁰⁾ Fem år när det gäller sektorn för primär jordbruksproduktion.

6.6 Tillfälligt omstruktureringsstöd

114. I vissa fall kan det vara möjligt för ett företag att fullfölja omstruktureringen utan behov av omstruktureringssstöd, förutsatt att det kan få likviditetsstöd med en längre varaktighet än vad som finns tillgängligt enligt villkoren för undsättningsstöd. Medlemsstaterna får införa stödordningar som tillåter likviditetsstöd för en längre period än sex månader (tillfälligt omstruktureringsstöd) på de villkor som anges nedan.
115. Tillfälligt omstruktureringsstöd måste uppfylla följande villkor:
- a) Stödet ska bestå av stöd i form av lånegarantier eller lån.
 - b) Den finansiella kostnaden för lånet eller, när det gäller lånegarantier, den totala finansiella kostnaden för det garanterade lånet inklusive räntan på lånet och garantiavgiften, måste överensstämma med punkt 116.
 - c) Tillfälligt omstruktureringsstöd måste uppfylla bestämmelserna i kapitel 3 i dessa riktlinjer, ändrade genom detta kapitel.
 - d) Tillfälligt omstruktureringsstöd får beviljas för en period av högst 18 månader, med avdrag för närmast föregående period av undsättningsstöd. Före utgången av denna period
 - i) ska medlemsstaten godkänna en omstruktureringsplan i enlighet med punkt 55 d ii ovan, eller en likvidationsplan, eller
 - ii) lånet återbetalas eller garantin upphöra.
 - e) Senast sex månader efter den första utbetalningen till stödmottagaren, med avdrag för närmast föregående period av undsättningsstöd, ska medlemsstaten godkänna en förenklad omstruktureringsplan. Planen behöver inte innehålla alla de beståndsdelar som anges i punkterna 47–52, men minimikravet är att den anger de åtgärder som stödmottagaren måste vidta för att återställa sin långsiktiga lönsamhet utan statligt stöd.
116. Ersättningen för tillfälligt omstruktureringsstöd bör sättas på en nivå som inte är lägre än den referensränta som anges i meddelandet från kommissionen om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor för svaga företag som erbjuder normala kollateraliseringsnivåer (för närvarande den ettåriga IBOR-räntan plus 400 räntepunkter)⁽⁶¹⁾. För att den ska ge incitament till marknadsutträde bör räntesatsen höjas med minst 50 räntepunkter när 12 månader har förflutit sedan tidpunkten för den första utbetalningen till stödmottagaren (med avdrag för närmast föregående period av undsättningsstöd).
117. Tillfälligt omstruktureringsstöd ska begränsas till det belopp som behövs för att hålla igång stödmottagarens verksamhet under 18 månader. Vid fastställandet av detta belopp bör resultatet av formeln i bilaga I beaktas. Stöd som överstiger resultatet av denna beräkning kan beviljas endast om det vederbörligen motiveras genom inlämnandet av en likviditetsplan som anger stödmottagarens likviditetsbehov under de närmaste 18 månaderna.
- ## 6.7 Varaktighet och utvärdering
118. Kommissionen kan kräva att medlemsstaterna begränsar varaktigheten för vissa stödordningar (normalt till högst fyra år) och genomför en utvärdering av dessa stödordningar.
119. Utvärderingar kommer att krävas för stödordningar där den potentiella snedvridningen är särskilt betydande, det vill säga stödordningar där det finns risk för betydande begränsning av konkurrensen om deras genomförande inte ses över i god tid.

⁽⁶¹⁾ Se fotnot 34.

120. Med hänsyn till syftet med stödordningen och för att inte lägga en oproportionerligt stor börda på medlemsstaterna i samband med mindre stödprojekt gäller detta endast för stödordningar med stor budget eller av nydanande karaktär eller när betydande förändringar inom marknader, teknik och lagstiftning förväntas. Utvärderingen ska utföras på grundval av en gemensam metod⁽⁶²⁾ av en expert som är oberoende i förhållande till den myndighet som beviljar statligt stöd, och den ska offentliggöras. Utvärderingen ska lämnas till kommissionen i tillräckligt god tid för att det ska kunna bedömas om stödordningen kan förlängas och under alla omständigheter i samband med att stödordningen upphör att gälla. Den exakta omfattningen av utvärderingen och hur den ska utföras fastställs i beslutet om att godkänna stödåtgärden. Resultaten av utvärderingen ska beaktas i eventuella senare stödåtgärder med ett liknande syfte.

7. FÖRFARANDEN

7.1 Påskyndat förfarande för undsättningsstöd

121. Kommissionen strävar efter att i möjligaste mån fatta beslut inom en månad om undsättningsstöd som uppfyller samtliga villkor i kapitel 3 och som uppfyller följande kumulativa krav:
- a) Undsättningsstödet är begränsat till det belopp som följer av tillämpningen av formeln i bilaga I och inte överstiger 10 miljoner euro.
 - b) Stödet beviljas inte i de situationer som nämns i punkt 72 b eller 72 c.

7.2 Förfaranden som avser omstruktureringsplaner

7.2.1 Genomförande av omstruktureringsplanen

122. Stödmottagaren ska genomföra omstruktureringsplanen i dess helhet och fullgöra varje annan skyldighet som anges i kommissionens beslut om godkännandet av stödet. Kommissionen betraktar det som ett missbruk av stöd om planen inte följs eller skyldigheterna inte fullgörs, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 23 i förordning (EG) nr 659/1999 eller möjligheten att hänskjuta ärendet till domstolen enligt artikel 108.2 andra stycket i fördraget.
123. I fråga om omstruktureringar som avser flera år och kräver omfattande stöd kan kommissionen kräva att utbetalningen av omstruktureringsstödet fördelas på flera delbetalningar och förena varje delutbetalning med villkor, till exempel
- a) att det före varje utbetalning bekräftas att varje etapp i omstruktureringsplanen genomförts på ett tillfredsställande sätt och enligt tidsplanen, eller
 - b) att kommissionens godkännande före varje utbetalning efter kontroll av att omstruktureringsplanen verkligen genomförs på ett tillfredsställande sätt.

7.2.2 Ändring av omstruktureringsplanen

124. Om ett omstruktureringsstöd har godkänts får den berörda medlemsstaten under loppet av omstruktureringsperioden begära att kommissionen godtar ändringar av omstruktureringsplanen och stödbeloppet. Kommissionen kan godkänna sådana ändringar om följande regler iakttas:
- a) Den ändrade planen ska fortfarande leda till att lönsamheten återställs inom rimlig tid.
 - b) Om omstruktureringskostnaderna ökar måste det egna bidraget öka i motsvarande grad.
 - c) Om stödbeloppet höjs, måste åtgärderna för att begränsa snedvridningen av konkurrensen vara mer omfattande än de som ursprungligen föreskrevs.

⁽⁶²⁾ En sådan gemensam metod kan utarbetas av kommissionen.

- d) Om de föreslagna åtgärderna för att begränsa snedvridningen av konkurrensen är mer begränsade än de som ursprungligen föreskrevs måste stödbeloppet minska i motsvarande mån.
- e) Den nya tidsplanen för genomförande av åtgärderna för att begränsa snedvridningen av konkurrensen får endast innebära en försening i förhållande till den ursprungliga tidsplanen om detta beror på omständigheter som varken stödmottagaren eller medlemsstaten kan råda över. Om så inte är fallet ska stödbeloppet minska i motsvarande mån.
125. Om de villkor som åläggs av kommissionen eller de åtaganden som gjorts av medlemsstaten mildras ska stödbeloppet minska i motsvarande mån eller andra villkor åläggas.
126. Om den berörda medlemsstaten inför ändringar i en godkänd omstruktureringsplan utan att underrätta kommissionen på vederbörligt sätt, eller om stödmottagaren avviker från den godkända omstruktureringsplanen, kommer kommissionen att inleda ett förfarande enligt artikel 108.2 i fördraget, i enlighet med artikel 16 i förordning (EG) nr 659/1999 (missbruk av stöd), utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 23 i förordning (EG) nr 659/1999 och möjligheten att hänskjuta ärendet till domstolen i enlighet med artikel 108.2 andra stycket i fördraget.
- 7.2.3 *Allt stöd som beviljas stödmottagaren under omstruktureringsperioden ska anmälas till kommissionen*
127. När omstruktureringsstöd granskas i enlighet med dessa riktlinjer kan beviljandet av eventuellt annat stöd under omstruktureringsperioden, även om det beviljas i enlighet med en redan godkänd stödordning, påverka kommissionens bedömning vad gäller omfattningen av åtgärderna för att begränsa snedvridningen av konkurrensen.
128. Därför ska anmälningar av omstruktureringsstöd innehålla upplysningar om alla andra former av stöd som man planerar att bevilja stödmottagaren under omstruktureringsperioden, utom om sådant stöd omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse eller en gruppundantagsförordning. Kommissionen ska beakta sådant stöd när den bedömer omstruktureringsstödet.
129. Allt stöd som faktiskt beviljas under omstruktureringsperioden, inklusive stöd som beviljas i enlighet med en godkänd stödordning, ska anmälas individuellt till kommissionen, såvida denna inte redan underrättats om detta vid den tidpunkt då den fattade sitt beslut om omstruktureringsstödet.
130. Kommissionen ska se till att dessa riktlinjer inte kan kringgås genom att ett stöd beviljas inom ramen för godkända stödordningar.

8. RAPPORTERING OCH ÖVERVAKNING

131. Medlemsstaterna ska i enlighet med förordning (EG) nr 659/1999 och kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004⁽⁶³⁾ översända årliga rapporter till kommissionen. Dessa årliga rapporter ska offentliggöras på kommissionens webbplats.
132. När kommissionen antar ett beslut enligt dessa riktlinjer kan den ålägga ytterligare rapporteringsskyldigheter avseende det beviljade stödet för att kunna kontrollera om beslutet att godkänna stödåtgärden har följts. I vissa fall kan kommissionen kräva att det utses en övervakningsförvaltare eller en avyttringsförvaltare eller både och för att säkerställa att alla villkor och skyldigheter som ett godkännande av stödet är förenat med är uppfyllda.

9. LÄMPLIGA ÅTGÄRDER ENLIGT ARTIKEL 108.1 I EUF-FÖRDRAGET

133. I enlighet med artikel 108.1 i fördraget föreslår kommissionen att medlemsstaterna vid behov ändrar sina befintliga stödordningar senast den 1 februari 2015 så att de överensstämmer med dessa riktlinjer. Kommissionen avser att förena godkännandet av alla framtida stödordningar med villkor om att dessa bestämmelser iakttas.

⁽⁶³⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EUT L 140, 30.4.2004, s. 1).

134. Medlemsstaterna uppmanas ge sitt uttryckliga och ovillkorliga samtycke till de lämpliga åtgärder som föreslås i punkt 133 inom två månader från offentliggörandet av dessa riktlinjer i *Europeiska unionens officiella tidning*. Om någon av medlemsstaterna inte svarar kommer kommissionen att anta att den berörda medlemsstaten inte samtycker till de föreslagna åtgärderna.

10. TILLÄMPNINGSDATUM OCH VARAKTIGHET

135. Kommissionen kommer att tillämpa dessa riktlinjer med verkan från och med den 1 augusti 2014 till och med den 31 december 2020.
136. De anmälningar som registrerats hos kommissionen före den 1 augusti 2014 granskas emellertid enligt de villkor som gällde när anmälan gjordes.
137. Kommissionen kommer att granska förenligheten med den inre marknaden av alla undsättnings- eller omstruktureringsstöd som beviljas utan kommissionens godkännande och därmed i strid med artikel 108.3 i fördraget på grundval av dessa riktlinjer om stödet, eller en del av det, beviljades efter det att riktlinjerna offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning*.
138. I alla andra fall kommer granskningen att företas på grundval av de riktlinjer som var tillämpliga när stödet beviljades.
139. Utan hinder av vad som sägs i punkterna 136, 137 och 138 kommer kommissionen att tillämpa bestämmelserna i kapitel 5 från och med den 1 augusti 2014 när den undersöker stöd till leverantörer av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i svårigheter, oberoende av när stödet anmäldes eller beviljades.
140. Om kommissionen på grundval av punkt 9 i rambestämmelserna om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och i enlighet med dessa riktlinjer granskar stöd som beviljats före den 31 januari 2012 till en leverantör av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i svårigheter, kommer den att anses att sådant stöd är förenligt med den inre marknaden om det uppfyller kraven i rambestämmelserna om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, med undantag av punkterna 9, 14, 19, 20, 24, 39 och 60.
-

BILAGA I

Formel ⁽¹⁾ för beräkning av maximalt undsättningsstöd eller tillfälligt omstruktureringsstöd per sexmånadersperiod

$$\frac{EBIT_t + depreciation_t - (working\ capital_t - working\ capital_{t-1})}{2}$$

Formeln bygger på det driftsresultat (EBIT, resultat före finansnetto och skatt) från stödmottagaren som bokförts året innan stödet beviljades/anmälades (betecknat som t). Avskrivningar har lagts tillbaka till detta belopp. Därefter ska förändringar av rörelsekapitalet subtraheras från den totala summan. Förändringen av rörelsekapitalet beräknas som förändringen av skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder ⁽²⁾ för de senast avslutade räkenskapsperioderna. Eventuella avsättningar på driftsresultatsnivå ska också anges tydligt, och sådana avsättningar ska inte räknas in i resultatet.

Formeln syftar till en uppskattning av stödmottagarens negativa operativa kassaflöde under det år som föregår ansökan om stödet (eller före beviljandet av stödet i fall av icke anmält stöd). Hälften av detta belopp bör hålla stödmottagaren i drift under sex månader. Därför måste resultatet av formelberäkningen delas med två vid tillämpningen av punkt 60. Vid tillämpningen av punkt 117 ska resultatet av formelberäkningen multipliceras med 1,5.

Formeln kan endast användas på negativa resultat. Skulle formeln leda till ett positivt resultat ska en detaljerad förklaring lämnas som visar att stödmottagaren är ett företag i svårigheter enligt definitionen i punkt 20.

Exempel:

Resultat före finansnetto och skatt (miljoner euro)	(12)	
Avskrivning (miljoner euro)	2	
Balansräkning (miljoner euro)	Den 31 december, t	Den 31 december, t-1
<i>Omsättningstillgångar</i>		
Kontanter eller motsvarande	10	5
Kortfristiga fordringar	30	20
Lager	50	45
Förutbetalda kostnader	20	10
Andra omsättningstillgångar	20	20
Summa omsättningstillgångar	130	100
<i>Kortfristiga skulder</i>		
Kortfristiga skulder	20	25
Upplupna kostnader	15	10
Förutbetalda intäkter	5	5
Summa kortfristiga skulder	40	40
Rörelsekapital	90	60
Förändring i rörelsekapitalet	30	

⁽¹⁾ Till resultatet före finansnetto och skatt (EBIT) ska åter läggas avskrivning under samma period plus förändringarna i rörelsekapitalet under en tvåårsperiod (året före ansökan och föregående år), dividerat med två för att fastställa ett belopp under en sexmånadersperiod.

⁽²⁾ Omsättningstillgångar: likvida medel, fordringar (kund- och gäldenärsfordringar), andra omsättningstillgångar och förutbetalda utgifter och lager. Kortfristiga skulder: finansiella skulder, leverantörsskulder och andra skulder, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter samt skatteskulder.

$[-12 + 2 - 30]/2 = -20$ miljoner euro.

Om resultatet av beräkningen överstiger 10 miljoner euro kan det påskyndade förfarandet i punkt 121 inte tillämpas. I detta exempel gäller dessutom att om undsättningsstödet överstiger 20 miljoner euro eller det tillfälliga omstrukturingsstödet överstiger 60 miljoner euro ska stödbeloppet vederbörligen motiveras genom tillhandahållandet av en likviditetsplan som anger stödmottagarens likviditetsbehov.

BILAGA II

Vägledande mall för omstruktureringsplan

Denna bilaga innehåller en vägledande förteckning över innehållet i en omstruktureringsplan som hjälper medlemsstaterna och kommissionen utarbeta och granska omstruktureringsplaner så effektivt som möjligt.

Den information som anges nedan påverkar inte tillämpningen av de mer detaljerade kraven i riktlinjerna vad gäller innehållet i en omstruktureringsplan och övrigt som ska påvisas av den berörda medlemsstaten.

1. Beskrivning av stödmottagaren.
 2. Beskrivning av den eller de marknader där stödmottagaren är verksam.
 3. Påvisande av de sociala problem som stödet har till syfte att förhindra eller det marknadsmisslyckande som det har till syfte att avhjälpa, jämförelse med ett trovärdigt alternativt scenario som inte omfattar statligt stöd, påvisande av hur det eller de berörda målen inte skulle uppnås, eller skulle uppnås i lägre grad, i detta alternativa scenario.
 4. Beskrivning av källorna till stödmottagarens svårigheter (inklusive en bedömning av vilken roll eventuella brister i stödmottagarens affärsmodell eller system för företagsstyrning spelar som upphov till dessa svårigheter och i vilken utsträckning svårigheterna hade kunnat undvikas genom lämpliga och ändamålsenliga förvaltningsåtgärder) och swot-analys.
 5. Redogörelse för eventuella planer på att ta itu med stödmottagarens problem och jämförelse av dessa planer vad gäller storleken på det statliga stöd som krävs och det förväntade resultatet av dessa planer.
 6. Beskrivning av det statliga ingripandet, fullständiga uppgifter om varje statlig åtgärd (inklusive form, belopp och ersättning av respektive åtgärd) och påvisande av att de statliga stödinstrument som valts är lämpliga med hänsyn till de problem de är avsedda att lösa.
 7. Översikt över processen med att genomföra den valda planen i syfte att återställa stödmottagarens långsiktiga lönsamhet inom ett rimligt tidsperspektiv (i princip högst tre år), inklusive en tidsplan för åtgärder och en beräkning av kostnaderna för varje åtgärd.
 8. En affärsplan som omfattar ekonomiska prognoser för de kommande fem åren och åskådliggör hur företaget ska återfå sin långsiktiga lönsamhet.
 9. Påvisande av återgången till lönsamhet både i ett grundscenario och ett pessimistiskt scenario samt presentation och motivering på grundval av en känslighetsanalys och en marknadsundersökning av de antaganden som använts.
 10. Föreslagna åtgärder som gäller eget bidrag och ansvarsfördelning.
 11. Föreslagna åtgärder för att begränsa snedvridningen av konkurrensen.
-